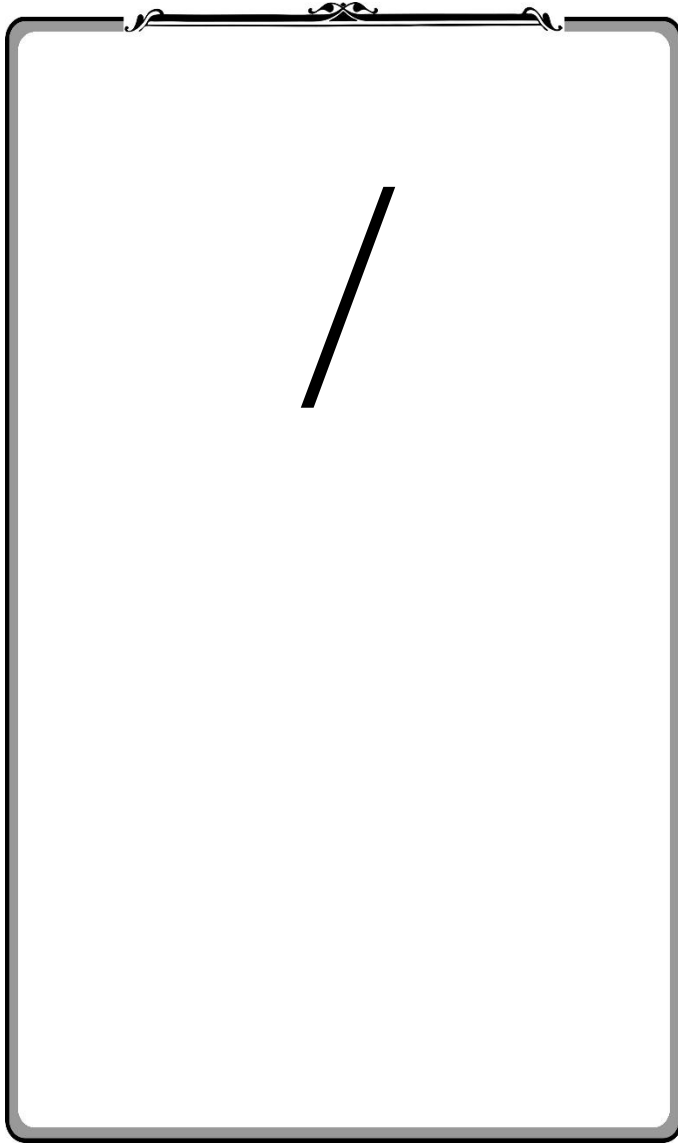

احكام شرعى هلال
مطابق با فتواى مقام معظم رهبرى
حضرت آيت الله العظمى خامنه‌اى!

تهيه كننده:
حجت الاسلام والمسلمين مهدي
فقيه

فهرست

۵	فهرست
۱۲	تکلیف و بلوغ
۱۳	تقلید
۱۳	احکام تقلید
۱۴	شروط تقلید
۱۵	راههای اثبات اجتهاد
۱۵	عدول از مجتهدی به مجتهدی دیگر
۱۶	مسائل متفرقه تقلید
۱۶	ولایت فقیه
۱۷	نجاسات
۱۸	خون
۱۸	الکل
۱۹	مربوط به سگهای امدادگران
۱۹	مطهرات
۱۹	احکام آبها
۲۲	وضو
۲۳	غسل
۲۴	غسل جنابت
۲۴	احکام مسجد
۲۵	غسل مس میت
۲۹	احکام محتضر
۲۹	احکام میت
۳۱	غسل میت
۳۱	نماز میت
۳۲	دفن میت
۳۳	نیش قبر
۳۳	تیمم
۳۴	نماز
۳۴	لباس نماز گزار
۳۷	وقت نماز
۳۷	مکان نماز
۳۸	قبله
۳۸	اقامه نماز یا نجات مصدوم

۳۹	شکستن و قطع کردن نماز واجب
۳۹	حد ترخص (حکم نماز و روزه امدادگران)
۴۱	نماز و روزه افراد داوطلب امدادگر
۴۱	نماز قضا
۴۲	نماز جماعت
۴۴	نماز آیات
۴۵	نماز در مناطق سنی نشین
۴۵	احکام متفرقه نماز
۴۷	روزه امدادگران
۴۹	احکام زکات فطریه
۴۹	احکام خمس
۴۹	امر به معروف و نهی از منکر
۵۰	موسیقی و غنا
۵۱	احکام لباس و محرم و نامحرمی
۵۱	لباس و پوشش
۵۲	نگاه و لمس
۵۶	رعایت محرم و نامحرمی در کلاس و آموزش
۵۷	اهدای عضو
۵۷	خوردنیها و آشامیدنیها
۵۸	مسائل اداری
۵۸	هدایا
۵۹	محدوده و جوب امداد رسانی و کمک
۶۳	استفاده از وسایل حادثه‌دیدگان
۶۳	ممانعت برخی از امداد رسانی
۶۴	اجازه همسر یا خانواده امدادگر
۶۴	تخلفات رانندگی در زمان امداد رسانی و مأموریت
۶۵	اموال و امکانات دولتی
۶۵	استفاده از امکانات دولتی در منافع شخصی (چه وسایل و چه وقت اداری)
۶۶	استفاده از وقت و امکانات دولتی در جهت منافع سایر ادارات
۶۶	استفاده شخصی از وقت در اداره
۶۷	بودجه‌های فرهنگی
۶۷	مسائل متفرقه در مورد اموال و امکانات اداری
۶۷	استفاده اموال اهدایی، برای نیروهای امدادی یا در جهات دیگر
۶۹	آوردن فرزندان یا افراد غیر به محیط کار و استفاده از امکانات اداری
۶۹	اموال بدون صاحب در اداره و یا محل حوادث
۷۱	آسیب رساندن به مصدوم و یا وسایل شخصی آنها هنگام عملیات نجات
۷۲	دروغ گفتن
۷۲	تقلب و پارتی در امور اداری
۷۳	نذر

۷۳ گواهی استعلاجی
۷۴ بیمه و اسناد پزشکی

در حدیث نقل شده است که امام صادق علیه السلام می‌فرماید:
«فراگرفتن یک حدیث درباره حلال و حرام از شخص
راستگو، برای تو بهتر از دینا و زر و سیم‌های آن
است.» المحاسن، فصل مصابیح الظلم، باب ۱۵،
ص ۲۲۹، ح ۱۶۶.

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين محمد وآله الطيبين الطاهرين، واللعنة الدائمة على أعدائهم أجمعين، من الآن إلى قيام يوم الدين.

تکلیف و بلوغ

انسان در صورتی که دارای شرایط خاصی باشد، باید احکام و مقررات الهی را رعایت کند. این شرایط، شرایط تکلیف نام دارد و هر یک از آنها نباشد، انسان مکلف به تکلیفی نیست، و آن شرایط عبارتند از:

عقل: شرط اول تکلیف برای هر شخص، عقل و توان فکری مکلف است، و اگر کسی مجنون باشد و توان فکری را نداشته باشد تکلیفی بر گردن او نیست.

قدرت: دومین شرط تکلیف، قدرت است؛ یعنی توانایی برای انجام کار. و اگر کسی توان انجام تکلیف و کاری را نداشته باشد خداوند تکلیفی بر گردن او نگذاشته است.

بلوغ: سومین شرط تکلیف بلوغ است. که طبق این شرط لازمه تکلیف این است که انسان به سن تکلیف برسد. و بنابراین اگر کسی این شرایط را داشته باشد بر او لازم است که تکالیف شرعی خود را انجام دهد. و برای اینکه بداند چگونه باید این تکالیف را انجام دهد و برای انجام دقیق و طبق دستور الهی چند راه وجود دارد که یکی از آن راهها تقلید و مراجعه به یک مجتهد است.

تقلید

شخص مسلمان باید اعتقاداتش به اصول دین از روی آگاهی و شناخت باشد و نباید در اصول دین تقلید نماید. اما در احکام دین یا باید خودش مجتهد باشد که بتواند احکام را از قرآن و روایات استنباط و استخراج کند و یا از یک مجتهد دیگر تقلید کند و یا اینکه جانب احتیاط را رعایت کند؛ یعنی طوری به وظیفه خود عمل کند که یقین کند تکلیف خود را انجام داده است، مثلاً اگر یک مجتهد می‌گوید گوید یک عملی حرام است و مجتهد دیگر می‌گوید حرام نیست، شخصی که می‌خواهد احتیاط کند نباید آن عمل را انجام دهد. و یا اگر یک مجتهدی می‌گوید فلان عمل مستحب است و مجتهد دیگری می‌گوید واجب است، شخص مکلفی که می‌خواهد احتیاط کند باید آن عمل را انجام دهد.

اما اگر شخصی بخواهد از راه تقلید تکالیف خود را انجام دهد نیازمند مراجعه به نظرات مجتهد مورد نظر خودش می‌باشد، که ما در این جزوه طبق نظر مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای برخی مسائل و احکام شرعی شخص مقلد را بیان خواهیم کرد به امید اینکه مفید واقع گردد.

احکام تقلید

۱. آیا تقلید، صرفاً یک مسأله عقلی است یا ادله شرعی نیز دارد؟
ج: تقلید، ادله شرعی دارد و عقل نیز حکم می‌کند که شخص ناآگاه به احکام دین باید به مجتهد جامع الشرایط مراجعه کند.
۲. آیا کسی که در آموختن احکام دینی مورد نیاز خود کوتاهی می‌کند، گناهکار است؟

ج: مکلف باید مسائلی را انجام تکالیف شرعی روزمره وابسته به دانستن آن است فرا بگیرد، مانند مسائل اصلی نماز و روزه

و طهارت و برخی معاملات و غیر آن، و اگر یاد نگرفتن احکام به ترک واجب یا ارتکاب حرام بیانجامد گناهکار است.

۳. گاهی از افراد کم اطلاع از مسائل دینی درباره مرجع تقلیدشان پرسش می‌شود، می‌گویند نمی‌دانیم، یا اظهار می‌دارند که از فلان مجتهد تقلید می‌کنیم، ولی عملاً التزامی به خواندن رساله آن مجتهد و عمل به فتاوی او ندارند، اعمال این‌گونه افراد چه حکمی دارد؟

ج: اگر اعمال آنان موافق احتیاط یا مطابق با واقع یا با نظر مجتهدی باشد که وظیفه دارند از او تقلید کنند، محکوم به صحت دارد.

۴. دانستن مسائل شرعی برای امدادگران در حین کار تا چه حدی لازم است؟

ج: اگر نیاموختن احکام به ترک واجب یا ارتکاب حرام بیانجامد، برای دوری از گناه، دانستن مسائل شرعی لازم است.

شروط تقلید

۵. آیا تقلید از مجتهدی که متصدی مقام مرجعیت نبوده و رساله عملیه هم ندارد، جایز است؟

ج: در صحت تقلید از مجتهد جامع الشرایط، تصدی مرجعیت یا داشتن رساله عملیه شرط نیست، لذا اگر برای مکلفی که قصد تقلید از او را دارد، ثابت شود که وی مجتهد جامع الشرایط است، تقلید اشکال ندارد.

۶. آیا تقلید از علمای کشورهای دیگر که دسترسی به آنان امکان ندارد، جایز است؟

ج: در تقلید از مجتهد جامع الشرایط شرط نیست که مجتهد اهل کشور مکلف و یا ساکن در محل سکونت او باشد.

۷. این که گفته می‌شود باید از مجتهدی تقلید نمود که عادل باشد، مقصود از عادل چه کسی است؟

- ج:** عادل کسی است که پرهیزگاری او به حدی رسیده باشد که از روی عمد مرتکب گناه نشود.
۸. آیا با وجود اعلم، تقلید از غیر اعلم جایز است؟
- ج:** در مسائلی که فتوای غیر اعلم مخالف فتوای اعلم نباشد، رجوع به غیر اعلم اشکال ندارد.
۹. از چه کسی باید تقلید کنیم؟
- ج:** از مجتهدی که جامع شرایط فتوا و مرجعیت است، و بنا بر احتیاط باید اعلم هم باشد.

راه‌های اثبات اجتهاد

۱۰. راه‌های انتخاب مرجع و به دست آوردن فتوا کدام است؟

ج: احراز اجتهاد و اعلیت مرجع تقلید به وسیله امتحان یا تحصیل یقین و لو از شهرت مفید علم یا اطمینان، یا به شهادت دو نفر عادل از اهل خبره صورت می‌گیرد.

راه‌های به دست آوردن فتوای مجتهد عبارتند از:

۱. شنیدن از خود مجتهد.
۲. شنیدن از دو یا یک فرد عادل.
۳. شنیدن از یک نفر مورد اطمینان.
۴. دیدن در رساله مجتهد، در صورتی که رساله وی مصون از اشتباه باشد.

عدول از مجتهدی به مجتهدی دیگر

۱۱. آیا تغییر مرجع تقلید جایز است؟

ج: عدول از مجتهد زنده به مجتهد زنده دیگر بنا بر احتیاط واجب جایز نیست مگر این که اعلم یا محتمل الاعلمیه باشد.

۱۲. اگر شخصی از مجتهدی تقلید کند و برایش ثابت شود که مجتهد دیگری اعلم است و یا اصلاً تقلیدش اشتباه بوده و از آن سه راه

که در رساله‌ها برای شناخت اَعْلَم هست نبوده باشد آیا می‌توان به مجتهد اَعْلَم برگردد؟

ج: عدول از مجتهد زنده در صورتی جایز است که مجتهد دیگر اعلم یا محتمل الاعلمیه باشد.

۱۳. الف: در چه صورتی جایز است، مقلد از مرجع تقلیدش عدول کند؟

ب: آیا عدول از اَعْلَم به غیر اَعْلَم در مواردی که فتاوی مرجع اَعْلَم منطبق با زمان نباشد و یا عمل به آن بسیار دشوار باشد، جایز است؟

ج: الف: عدول از مرجع تقلید زنده به مجتهد دیگر جایز نیست علی الاحوط، مگر در صورتی که مرجع دوم اَعْلَم از مرجع اول و فتاوی او در مسأله‌ای مخالف فتاوی مجتهد اول باشد.
ب: تنها گمان به ناهماهنگی فتاوی مرجع تقلید با زمان و شرایط حاکم بر آن و یا دشواری عمل به فتاوی او، سبب جواز عدول از مجتهد اَعْلَم به مجتهد دیگر نمی‌شود.

مسائل متفرقه تقلید

۱۴. مراد از جاهل مقصر چه کسی است؟

ج: جاهل مقصر به کسی گفته می‌شود که متوجه جهل خود بوده و راه‌های رفع جهالت خود را هم می‌داند، ولی در آموختن احکام کوتاهی می‌کند.

۱۵. جاهل قاصر چه کسی است؟

ج: جاهل قاصر کسی است که اصلاً متوجه جهل خود نیست و یا راهی برای برطرف کردن جهل خود ندارد.

ولایت فقیه

۱۶. آیا اعتقاد به اصل ولایت فقیه از جهت مفهوم و مصداق یک امر عقلی است یا شرعی؟

ج: ولایت فقیه که عبارت است از حکومت فقیه عادل و دین شناس حکم شرعی تعبدی است که مورد تأیید عقل نیز می‌باشد، و در تعیین مصداق آن روش عقلایی وجود دارد که در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران بیان شده است.

۱۷. گاهی از بعضی از مسئولین، مسأله‌ای به عنوان «ولایت اداری» شنیده می‌شود که به معنای لزوم اطاعت از دستورات مقام بالاتر بدون حق اعتراض است. نظر جناب‌عالی در این باره چیست؟ و وظیفه شرعی ما کدام است؟

ج: مخالفت با اوامر اداری که بر اساس ضوابط و مقررات قانونی اداری صادر شده باشد، جایز نیست ولی در مفاهیم اسلامی چیزی به عنوان ولایت اداری وجود ندارد.

۱۸. آیا اطاعت از دستورات نماینده ولی فقیه در مواردی که داخل در قلمرو نمایندگی اوست، واجب است؟

ج: اگر دستورات خود را بر اساس قلمرو صلاحیت و اختیاراتی که از طرف ولی فقیه به او واگذار شده است صادر کرده باشد، مخالفت با آنها جایز نیست.

نجاسات

۱۹. اگر بدن مصدوم به خون، ادرار و مدفوع نجس است و ممکن باشد یکی از نجاسات را پاک کنیم کدام مقدّم است؟

ج: دیگران وظیفه‌ای نسبت به تطهیر بدن او ندارند.

۲۰. با توجه به امکان نجس شدن لباس و بدن بیمار، آیا لازم است نجس بودن وسایل مورد استفاده در مصارف پزشکی - از قبیل: تخت معاینه، وسایل پزشکی، یونیت و غیره - را به وی تذکر دهیم؟

ج: لازم نیست.

خون

۲۱. در مواقع حادثه دستکش خون آلود می‌شود که پس از شستشو هم در منافذ آن مقداری خون باقی می‌ماند با توجه به قیمت بالای دستکش که امکان استفاده یکبار مصرف را از ما می‌گیرد استفاده مجدد از دستکش خون آلود چه حکمی دارد؟

ج: استفاده مجدد مانعی ندارد ولی باید توجه داشته باشید که قیمت آن در نجاست دستکش نقشی ندارد و نجاست به قوت خود باقی است مگر اینکه عین نجاست برطرف گردد.

۲۲. گاهی در عمل خون‌گیری سوزن سرنگ به داخل رگ فرو می‌رود و به خون آغشته می‌شود ولی به علت اینکه خون به داخل سرنگ جریان نمی‌یابد یا کافی نیست لازم می‌شود که از محل دیگری مبادرت به خون‌گیری شود آیا سوزن نجس می‌شود؟ آیا نمی‌توان از این سوزن استفاده‌ی مجدد نمود؟

ج: استفاده مجدد از آن اشکالی ندارد و اگر سوزن آغشته به خون نباشد طاهر است.

الکل

۲۳. الکل (الکل اتانول ۹۶ درصد) که برای تزریقات و ضد عفونی کردن در پزشکی استفاده می‌شود آیا پاک است؟

ج: پاک است.

۲۴. گاهی موقع خون‌گیری از مصدوم، خون با دست گیرنده‌ی خون تماس پیدا می‌کند. آیا با پنبه‌ی الکی می‌توان محل را تطهیر کرد یا مطابق آنچه که در احکام آمده است باید طهارت شود؟

ج: با الکل چیز نجس طاهر نمی‌شود و باید مطابق آنچه در احکام آمده است طاهر گردد.

مربوط به سگ‌های امدادگران

۲۵. خیس شدن لباس مربی در هنگام شستشوی سگ چه حکمی دارد؟

ج: نفس خیس شدن مانعی ندارد، مگر اینکه لباس خیس با سگ تماس پیدا کند که باعث نجس شدن لباس گردد.

۲۶. حکم مدفوع و یا خون سگ آنست چیست؟

ج: با سایر سگ‌ها فرقی ندارد و نجس است.

۲۷. حکم دهن زدن سگ به ظرف غذای مربی چیست؟

ج: ظرف نجس می‌شود و مطابق با رساله عملی باید ظاهر گردد.

۲۸. آیا بخاری که از دهان سگ‌های زنده‌یاب جمعیت در هوای سرد به لباس یا بدن امدادگران برخورد می‌کند باعث نجاست آنها می‌شود یا نه؟

ج: خیر.

۲۹. تکلیف امدادگران با سگ‌های زنده‌یاب که نجس هستند و در حوادث از آنها زیاد استفاده می‌شود چیست؟

ج: استفاده از آن حیوانات اشکال ندارد و در موارد لزوم رعایت احکام طهارت و نجاست لازم نیست.

۳۰. با توجه به اینکه اخیراً از سگ‌های تربیت شده برای تجسس مفقودین در حوادث استفاده می‌شود حکم شرعی نفس سگ و برخورد حیوان با نجاتگران چیست؟

ج: اگر با رطوبت نباشد اشکال ندارد و اگر با رطوبت برخورد کرد و نجس شد آب بکشند کافی است و خلافی مرتکب نشده‌اند.

مطهرات

احکام آبها

۳۱. انواع آبها کدامند و حکم هر یک چیست؟

ج: آب یا مطلق است و یا مضاف، و آب مطلق هم یا آب باران است یا آب جاری و یا آب راکد، که آب راکد هم یا آب کر می‌باشد و یا آب قلیل. که حکم هر یک از این آبها عبارت است از:

الف: آب مضاف (آب ناخالص و عصاره ای)

آب مضاف آبی است که اطلاق کلمه‌ی آب بر آن به تنهایی و بدون قید و اضافه صحیح نباشد، خواه از چیزی گرفته شود، مانند آب هندوانه، گلاب و مانند آن، یا با چیزی مخلوط شود به طوری که دیگر به آن آب نگویند، مانند شربت، آب نمک و مانند آن. و آب مضاف چیز نجس را پاک نمی‌کند (از مطهرات نیست).

با برخورد به نجاست، نجس می‌شود (هر چند نجاست کم باشد و بو یا رنگ یا مزه‌ی آب عوض نشود و هر چند آب مضاف به اندازه‌ی کر باشد (وضو و غسل با آب مضاف باطل است.))

ب: آب مطلق: آبی است که اطلاق کلمه‌ی آب بر آن به تنهایی و بدون هیچ قید و شرطی صحیح باشد، مانند آب باران و آب چشمه و مانند آن. که اقسام آب مطلق عبارت است از: ۱- آب باران؛ ۲- آب جاری (آبی که از زمین می‌جوشد)؛ ۳- آب راکد، که اگر از ۳۸۴ لیتر کمتر باشد به آن، آب قلیل گفته می‌شود، و اگر ۳۸۴ لیتر و بیشتر باشد به آن، آب کر گفته می‌شود.

و احکام آب مطلق این است که: اولاً: آب مطلق چیز نجس را پاک می‌کند (از مطهرات است). دوماً: آب مطلق به جز آب قلیل، تا زمانی که بر اثر برخورد با نجاست، رنگ یا بو یا مزه‌ی نجاست نگرفته باشد پاک است. وسوم اینکه وضو و غسل با آب مطلق صحیح است.

احکام اقسام آب های مطلق

الف - آب باران: آب باران اگر به چیزی که نجس شده است ببارد آن را پاک می‌کند.

ب: آب کر و جاری: اگر چیزی را که نجس شده در آب کر یا جاری فرو ببرند آن را پاک می‌کند و خود آب نجس نمی‌شود.

و آب کر و جاری اگر با ریخته شدن چیزهای نجس در آن، رنگ یا بو یا مزه‌ی آن تغییر کند، نجس می‌شود و در این صورت چیزهایی را که نجس شده اند، پاک نمی‌کند.

آب کر و جاری در تطهیر هیچ تفاوتی با هم ندارند.

ج: آب قلیل: ۱. اگر چیز نجسی در آب قلیل فرو برده شود نجس می‌شود و چیزی را که نجس شده پاک نمی‌کند. ۲. اگر آب قلیل را بر روی چیزهایی که نجس شده است بریزند آنها را پاک می‌کند، ولی آن مقدار آبی که پس از ریخته شدن بر روی نجس، از آن سرازیر می‌شود، نجس است. ۳. آب قلیل اگر به کر یا جاری متصل باشد در حکم کر و جاری است.

۳۲. اگر قسمت پایین آب قلیلی که به‌طور سرازیر و بدون فشار به پایین می‌ریزد، با نجاست برخورد کند، آیا قسمت بالای آب همچنان پاک باقی می‌ماند؟

ج: اگر سرازیری آب به‌گونه‌ای باشد که جریان از بالا به پایین بر آن صدق کند، قسمت بالای آن پاک است.

۲۸. آیا در شستن لباس‌های نجس با آب کر و جاری، فشردن هم لازم است و یا این که بعد از زوال عین نجاست همین که آب آن را فرا گرفت کفایت می‌کند؟

ج: باید بنا بر احتیاط آن را فشار یا تکان دهند.

۲۹. در تطهیر با آب جاری و کر چه فرقی وجود دارد؟

ج: هیچ تفاوتی با هم ندارند.

۳۰. برای پاک شدن کف پا یا کفش، راه رفتن به مقدار پانزده گام شرط است، آیا این کار باید بعد از زوال عین نجاست صورت بگیرد یا پانزده گام رفتن با وجود عین نجاست کافی است؟ آیا پس از آنکه عین نجاست با پانزده گام از بین رفت، کف پا یا کفش پاک می‌شود؟

ج: کسی که بر اثر راه رفتن روی زمین، کف پا یا کفش او نجس شده است هرگاه تقریباً به قدر ده قدم روی زمین خشک و پاک راه برود، کف پا و کفش او پاک می‌شود مشروط به این که عین نجاست زائل شود.

۳۱. آیا کف پا یا ته کفش با راه رفتن روی زمینی که آسفالت شده، پاک می‌شود؟

ج: زمین‌های آسفالت و یا آغشته به قیر، پاک کننده کف پا یا ته کفش نیستند.

۳۲. آیا آفتاب از مطهرات است؟ اگر هست شرایط مطهریت آن چیست؟

ج: تابیدن آفتاب باعث طهارت زمین و همه اشیاء غیر منقول از قبیل ساختمان و چیزهایی که در آن بکار رفته مانند چوب، در، پنجره و مانند آن می‌شود، به شرطی که عین نجاست قبلاً از آنها زائل شده باشد و در موقع تابش آفتاب تر باشند و به وسیله آفتاب خشک شوند.

۳۳. گاهی اوقات برای تطهیر، آب کافی در اختیار نیست، آیا چوب و سنگریزه برای تطهیر مخرج بول کفایت می‌کند؟ و آیا می‌توان با این حال نماز خواند؟

ج: مخرج بول جز با آب پاک نمی‌شود، ولی نماز کسی که توانایی تطهیر بدن خود با آب را ندارد، صحیح است.

وضو

۳۴. گاهی اوقات وضو داریم، ولی در حین عملیات و مأموریت‌های امدادی عضوی از اعضای وضو به دلیل آلودگی به خون، نجس می‌شود، در این صورت نماز خواندن چه حکمی دارد؟

ج: نجس شدن آن عضو به وضو ضرر نمی‌رساند، ولی تطهیر آن عضو برای پاک شدن از نجاست به خاطر نماز واجب است.

۳۵. در شرایطی که آب و خاک نباشد برای وضو یا تیمم (مثلاً در منطقه‌ای هستیم که همه‌جا یخ زده است) وضو گرفتن برای نماز چگونه است؟

ج: باید احتیاطاً نماز را در وقت بدون وضو و تیمم بخواند و بعداً قضای آن را با طهارت انجام دهد.
۳۶. اگر شک کنم که وضو گرفته‌ام و فرصت کافی برای وضوی مجدد نباشد تکلیف چیست؟

ج: اگر وقت نماز تنگ است باید تیمم کنید.
۳۷. می‌دانیم که آب وضو و غسل بای مضاف نباشد ولی چنانچه امدادگر برای غسل یا وضو نیاز به آب داشته باشد و آب صاف و پاکیزه در دسترس نباشد باید تیمم کند یا با همان آب مضاف غسل کرد و وضو گرفت؟

ج: اگر دسترسی به آب مطلق نداشته باشد وظیفه او تیمم است.
۳۸. آیا امدادگر در منطقه سیل زده که آب قراح مضاف وجود ندارد می‌تواند با آب سیل که گل آلود است وضو بگیرد؟
ج: اگر گل آلودگی آب به حدی است که به آن آب مطلق گفته نمی‌شود، در صورتی که وقت تنگ نیست باید صبر کند تا آب صاف شود و گر نه باید تیمم کند.

غسل

۳۹. غسل‌های واجب کدامند؟

ج: غسل جنابت، غسل حیض، غسل نفاس، غسل استحاضه، غسل مس میت، غسلی که به واسطه نذر و قسم و مانند اینها واجب می‌شود.

۴۰. خانم امدادگری در منطقه آسیب دیده پس از کمک رسانی احتیاج به غسل واجب دارد، آب کافی هست اما فضای مناسب برای این کار وجود ندارد، تکلیف چیست؟

ج: اگر به هر دلیل غسل کردن ممکن نیست، وظیفه‌اش تیمم است.

غسل جنابت

۴۱. اگر نجاتگر در شب محتلم شد حکم آن چیست و اگر به آب دسترسی نداشته باشد و یا آب سرد باشد و فصل سرما باشد حکم چیست و آیا شستن ملحفه و پتو هم واجب است؟

ج: اگر وقت به مقداری نیست که بدن و لباسش را تطهیر کند باید نماز را با تیمم بدل از غسل جنابت با همان لباس نجس بخواند و این نماز مجزی است، و قضای آن بر او واجب نیست. اما شستن ملحفه و پتو و لباس‌ها در وقت دسترسی به آب واجب است.

۴۲. اگر از کسی که مشغول غسل جنابت است، حدث اصغر سر بزند، آیا باید دوباره غسل نماید یا آنکه غسل را تمام کند و وضو بگیرد؟

ج: حدث اصغر در اثنای غسل به صحت غسل ضرر نمی‌رساند و لازم نیست که غسل را از نو شروع کند، ولی چنین غسلی کفایت از وضو برای نماز و سایر اعمال مشروط به طهارت از حدث اصغر نمی‌کند.

احکام مسجد

۴۳. اسکان اضطراری حادثه دیدگان (که منع شرعی برای ورود به مسجد دارند) در مسجد چه حکمی دارد؟ و همچنین ورود امدادگران (خواهر و برادر که عذر شرعی دارند) در مسجد برای خدمت‌رسانی چه حکمی دارد؟

ج: در صورت ضرورت برای نجات جان مصدومان اشکال ندارد، ولی اگر حدث جنابت و یا حیض بعد از پاک شدن باشد، در صورت امکان باید تیمم نموده و وارد مسجد شود.

۴۴. ورود نجاتگر جنب به مسجد برای نجات جان مصدومین چه حکمی دارد؟

ج: در مواقع اضطرار ورود شخص جنب به مسجد اشکال ندارد مثل نجات جان مصدوم و نبودن شخص دیگر برای نجات آن.

۴۵. حادثه‌ای در مسجد اتفاق افتاده و خواهران زخمی شده‌اند و تنها امدادگر زن است و او در عادت ماهیانه، یا حادثه‌ی دیگر مرد امدادگر در حالت جنابت است آیا این مرد و زن می‌توانند وارد مسجد شوند؟

ج: در صورت ضرورت برای نجات جان مصدومان اشکال ندارد، ولی اگر حدث جنابت و یا حیض بعد از پاک شدن باشد، در صورت امکان باید تیمم نموده و وارد مسجد شود.

۴۶. اگر کسی جای از بدنش با میت تماس داشته باشد ولی غسل مس میت نکرده باشد آیا می‌تواند به مسجد یا زیارت امام زادگان برود؟

ج: اشکال ندارد.

غسل مس میت

۴۷. در تصادفات شدید که منجر به قطع شدن عضو مصدومین می‌شود، با لمس عضو قطع شده، غسل مس میت لازم است یا نیازی نیست؟

ج: دست زدن به عضوی که از بدن شخص زنده جدا شده است، غسل ندارد.

۴۸. آیا هنگامی که اجساد را جابجا می‌کنیم غسل مس میت بر ما واجب می‌شود یا نه؟

ج: اگر کسی بدن انسان مرده‌یی را که سرد شده ولی هنوز غسل داده نشده است، لمس کند یا جایی از دست پا و صورت و سایر

بدن خود را به هر جای بدن او برساند باید برای نماز و امثال آن غسل کند.

۴۹. آیا زمانی که اجساد غریق را از آب در می‌آوریم غسل مس میت بر ما واجب است یا نه؟ می‌توانیم نماز بخوانیم یا نه؟

ج: اگر کسی بدن انسان مرده‌یی را که سرد شده ولی هنوز غسل داده نشده است، لمس کند یا جایی از دست پا و صورت و سایر بدن خود را به هر جای بدن او برساند باید برای نماز و امثال آن غسل کند.

۵۰. هنگام کمک رسانی، دست به اجساد می‌زنیم و غسل مس میت واجب می‌شود، فرصت برای غسل کردن نیست آیا برای هر نماز باید تیمم بدل از غسل کرد یا می‌توان یک بار تیمم کرد و تا زمان غسل، تیمم دیگر لازم نیست؟

ج: اگر دوباره مس میت نماید یا حدثی مانند خواب از او سرزند برای نمازهای بعد در صورتی که هنوز نمی‌تواند غسل کند، بنا بر احتیاط واجب باید بار دیگر تیمم بدل از غسل کند و وضو هم بگیرد.

۵۱. اگر غسل میت انجام داده باشیم، آیا برای نماز وضو هم لازم است؟

ج: کسی که غسل میت کرده است، اگر بخواهد نماز بخواند باید وضو بگیرد و این غسل بر خلاف غسل جنابت، کفایت از وضو نمی‌کند.

۵۲. در روزهای اول حادثه که امکان استحمام و غسل وجود ندارد، در صورت تماس بدن امدادگران با اموات و کشته شدگان حادثه، وظیفه شرعی ایشان برای غسل چیست؟

ج: در هر صورت غسل واجب است مگر اینکه وقت نباشد و یا ضرورت اقتضا کند، که در این صورت تیمم بدل از غسل باید انجام دهد.

۵۳. با توجه به احتمال مس میت در سر صحنه حادثه آیا باید غسل کرد؟ چنانچه دسترسی به آب نباشد چطور؟

ج: در هر صورت غسل واجب است، اگر امکان دسترسی به آب نباشد باید تیمم کرد.

۵۴. در یکی از حوادث، به مصدوم فوتی دست زدم و حکم غسل را نمی‌دانستم و مدتی به همین حال نماز خوانده‌ام. وظیفه‌ام چیست؟

ج: باید غسل را انجام دهید و نمازهایی که در این شرایط خوانده شده را مجدداً به‌جا آورید.

۵۵. چنانچه امدادگر غسل میت به گردنش باشد و آب نمی‌باشد که غسل کند حکم نمازش چه می‌باشد؟

ج: بنا به فرض سؤال باید تیمم بدل از غسل انجام دهد.

۵۶. آیا دست زدن به لباس جان‌باخته و یا تماس لباس امدادگر به بدن متوفی موجب غسل می‌گردد؟

ج: خیر.

۵۷. دست زدن به بدن بیمار یا مجروحی که به خاطر سرما، بدنش سرد گردیده است و ناگهان می‌میرد و سردی آن مربوط به قبض روح نمی‌باشد، چه حکمی دارد؟

ج: در فرض مرقوم، مس آن پس از مرگ غسل دارد.

۵۸. آیا لمس بدن میت با دستکش موجب غسل مس میت می‌گردد؟ ج: غسل لازم نیست.

۵۹. آیا مس زواید باقیمانده از مرده مانند عرق، خون و... موجب غسل می‌شود؟

ج: صرف مس عرق و خون میت در صورتی که همراه با مس بدن او نباشد موجب غسل نمی‌شود و عرق میت اگر قبل از غسل دادن میت باشد، محکوم به نجاست است.

۶۰. در صحنه‌ی حادثه به تعداد زیادی جسد دست می‌زنیم آیا برای هر فرد فوت شده باید یک غسل جداگانه انجام داد یا یک غسل برای همه کافی است؟

ج: یک غسل برای همه کافی است.

۶۱. اگر حین زایمان، فرزند مرده به دنیا بیاید آیا مادر باید غسل مس میت کند؟

ج: اگر بچه چهار ماه یا بیشتر داشته باشد، مادر باید غسل مس میت کند.

۶۲. اگر مادر بمیرد و فرزند را زنده از شکم او بیرون آورند آیا فرزند بعد از بلوغ غسل مس میت کند؟

ج: بچه‌ای که بعد از مردن مادر به دنیا می‌آید وقتی بالغ شد واجب است غسل مس میت کند.

۶۳. اگر حین عملیات نجات با کسی مواجه شویم که علائم حیاتی ندارد و شک کنیم که فوت کرده یا به کما رفته، آیا غسل مس میت واجب است؟

ج: غسل واجب نیست.

۶۴. بعضاً اتفاق می‌افتد امدادگران برای خارج کردن میت یا میت-هایی از زیر آوار مجبور به دست زدن به آنها می‌شوند (و معمولاً بیش از یک روز یا یک هفته جهت نجات جان مصدومین و رفع نیاز و گرفتاری‌های آسیب دیدگان در منطقه حادثه مثل زلزله حضور دارند) و هیچ گونه آب اضافی برای غسل مس میت وجود ندارد حکم نماز اینها چیست؟ آیا برای هر نماز می‌بایست تیمم کنند؟ و همچنین آیا برای مس هر میت جداگانه باید تیمم کنند؟

ج: در فرض مذکور باید نماز با تیمم بدل از غسل بجا آورده شود و در صورتی که آبرای وضو باشد وضو نیز لازم است و در غیر این صورت تیمم دیگری هم بدل از وضو لازم است تا زمانی که عذر باقی است اگر حدث اصغر از او سر بزند باید بنا بر احتیاط واجب برای نماز تیمم بدل از غسل نموده و وضو هم بگیرد و برای مس میت هر میت تیمم جداگانه لازم نیست.

۶۵. دست زدن به غیر مسلمان (حتی دشمنان اسلام) جهت نجات جان او چه حکمی دارد؟

ج: موارد مختلف است.

احکام محتضر

۶۶. آیا امدادگر که شاهد مصدوم محتضر است، رو به قبله کردن مصدوم واجب می‌شود؟ آیا نیاز به اجازه از ولیّ او دارد؟

ج: در صورت امکان واجب است و نیازی به اجازه ولی نیست.

۶۷. اگر با فردی روبرو شویم که دارد جان می‌دهد به عنوان یک امدادگر مسلمان شرایط برخوردمان با محتضر چگونه باید باشد؟

ج: احکام محتضر در رساله‌های عملیه ذکر شده است، مراجعه نمایید.

احکام میت

۶۸. در خصوص غسل، کفن، احکام دفن و نماز میت در شرایط بحرانی، و همچنین تماس امدادگران به بدن افراد متوفی در حوادثی مانند زلزله که تلفات زیاد است و ... تکلیف چیست؟

ج: در صورت امکان، همه امور باید رعایت گردد.

۶۹. حکم احتضار، غسل، کفن و دفن و نماز میت مسلمان در حوادث چگونه است؟ آیا امدادگر باید به مسائل فوق بپردازد یا به خدمت امدادسانی به مصدومین؟ کدامیک ارجحیت دارد؟

- ج: امدادگری ارجحیت دارد و در صورت امکان باید به آن امور بپردازد.
۷۰. تکلیف شرعی در قبال امواتی که در حوادث احیاناً بدون غسل و کفن و نماز دفن می‌شوند را بیان فرمائید؟
- ج: اگر غسل، تیمم و کفن ترک شده باشد اگر محذوری نباشد - از قبیل حتک حرمت میت به خاطر آنکه جسدش تباه شده، و از قبیل حرج و مشقت بر افراد زنده به واسطه بو یا تجهیز او - واجب است نبش قبر شود.
- و اگر نماز بر میت ترک شده یا باطل خوانده شده است، نبش قبر میت برای نماز خواندن جایز نیست، بلکه اگر مدت زیادی از دفن نگذشته باشد و میت در آن مدت متلاشی نشده باشد و از اسم میت بودن خارج نشده باشد، با مراعات شرایط از قبیل رو به قبله بودن و غیره نماز بر قبر او خوانده می‌شود.
۷۱. هرگاه دست یا جایی از بدن با میت تماس پیدا کند آیا نجس می‌شود ولو اینکه خشک باشد؟
- ج: در صورتی که دست شما و بدن میت خشک باشد، دست شما نجس نمی‌شود.
۷۲. اگر امدادگر به دلایل مختلف مثل نبودن آب و یا عدم امکان غسل کردن، به حال جنابت یا حیض باقی بماند، آیا می‌تواند به اجساد مردگان دست بزند در صورتی که کسی برای جمع آوری وجود ندارد؟
- ج: در هر حال تماس با میت و نقل و انتقال آن نیاز به طهارت از حدث ندارد.
۷۳. حکم احتضار، غسل، کفن و دفن و نماز میت مسلمان در حوادث چگونه است؟ آیا امدادگر باید به مسائل فوق بپردازد یا به خدمات امداد رسانی به مصدومین؟ کدام یک برتر است؟
- ج: در فرض سؤال باید به واجب اهم عمل کند.

غسل میت

۷۴. در صورتی که اجساد حادثه دیدگان زیاد باشد آیا غسل دادن جنازه آنها واجب است؟

ج: در صورت امکان باید غسل داده شوند و اگر ممکن نبود، تیمم دهند.

۷۵. در حوادث طبیعی و غیر مترقبه مثل زلزله که تعداد زیادی از افراد جان خود را از دست می‌دهند و آنها را به صورت دسته جمعی دفن می‌کنند، غسل و نماز آنها چگونه است؟

ج: در صورت امکان باید غسل داده شوند و در غیر این صورت باید بجای غسل تیمم داده شوند. و در هر صورت باید نماز میت هر چند به صورت گروهی خوانده شود.

۷۶. هرگاه مصدومی که فوت کرده خون ریزی‌های زیادی دارد و امکان غسل دادن آنها وجود ندارد وظیفه چیست؟
ج: در فرض سؤال باید او را تیمم دهند.

نماز میت

۷۷. اگر در حادثه‌ای برای کسانی که فوت کرده‌اند کسی نیست نماز میت بخواند و اجساد در حال فساد و بو گرفتن باشد آیا باز خواندن نماز میت واجب است؟

ج: اگر هیچ کس حتی امدادگران نتوانند نماز بخوانند در فرض مذکور بدون نماز میت آنها را دفن کنند و در اولین فرصت بر قبر ایشان نماز میت بخوانند.

۷۸. در حوادثی که فوتی‌ها زیاد هستند خواندن نماز میت به چه صورتی است؟ (فردی یا گروهی)

ج: هم به صورت فردی می‌توان خواند و هم به صورت گروهی.

۷۹. اگر برای خواندن نماز میت مرد و جود نداشته باشد، آیا زن می‌تواند نماز میت را بخواند؟

ج: اشکال ندارد حتی در حال اختیار.

۸۰. آیا نماز میت فوتی‌های حوادث به عهده امدادگران است؟

ج: نماز میت واجب کفایی است و اگر دیگران آن را انجام دهند از عهده دیگران ساقط می‌گردد و اگر کسی نباشد از باب واجب کفایی بر عهده امدادگران می‌باشد.

دفن میت

۸۱. در حادثه‌ای چند جسد پیدا شده که بعضی اعضای بدنشان نیز قطع گردیده، اعضای قطع شده معلوم نیست از کدام شخص است چگونه باید دفن شوند؟

ج: در فرض سؤال دفن آنها به صورت جداگانه اشکال ندارد.

۸۲. در مواقع بحران طبیعی مثل سیل و زلزله که آمار تلفات بسیار بالا بوده و دفن هر یک از جنازه‌ها در قبر به صورت جداگانه گاهی در حد غیر ممکن به نظر می‌آید، آیا می‌شود چند جنازه را باهم با رعایت جنسیت بدون تشریفات لحد چینی و... آن هم در یک گودال دفن کرد؟

ج: دفن میت به صورت دست جمعی اشکال ندارد هر چند در حال اختیار کراهت دارد، و در هر شرایطی باید شرایط دفن از قبیل رو به قبله بودن در هر میتی به طور جداگانه مراعات شود و اختلاط هم اشکال ندارد.

۸۳. اگر کسی فوت کند اما برای غسل وی آب نیست و پارچه‌ی کفنی نیز وجود ندارد کسی هم مراسم کفن و دفن را بلد نیست تکلیف چیست؟

ج: در صورت عدم دسترسی به آب باید میت را تیمم دهند و در صورت نبودن کفن (هر نوع کفنی که تکفین با آن مجاز باشد) و عدم امکان صبر، به همان حالت دفن شود.

نبش قبر

۸۴. در بعضی از مناطق مثل منجیل زلزله آمده بود می‌گفتند که بعد از دفن جنازه‌ها بعد از چند روزی اقوام فوت شده‌ها آمدند برای پیدا کردن جسدها و قبرها را نبش کردند، آیا چنین نبش قبری جایز است یا نه؟
ج: صرف آنچه ذکر شد، مجوز نبش قبر نیست.

تیمم

۸۵. کیفیت تیمم چگونه است، آیا فرقی بین تیمم بدل از وضو و غسل هست؟

ج: تیمم بدین ترتیب است: ابتدا باید نیت نماید و سپس کف هر دو دست را بر چیزی که تیمم بر آن صحیح است بزند و آن را به تمام پیشانی و دو طرف آن از جایی که موی سر می‌روید تا ابروها و بالای بینی بکشد، و سپس کف دست چپ را بر تمام پشت دست راست و کف دست راست را بر تمام پشت دست چپ بکشد، و احتیاط واجب این است که بار دیگر دست‌ها را به زمین بزند و سپس کف دست چپ را بر پشت دست راست و کف دست راست را بر پشت دست چپ بکشد. این ترتیب در تیمم بدل از وضو و بدل از غسل یکسان است.

۸۶. در هنگام مأموریت و سفر اگر لباس مربی با مو و یا خون و بزاق سگ برخورد کرد و امکان شستنش نبود آیا تیمم کفایت می‌کند؟

ج: در حال اضطرار و ناچارگی اشکال ندارد.

۸۷. اگر کسی دستانش به خون آلوده است و آب برای شست و شو و وضو ندارد، آیا با همان دستان خونی می‌تواند تیمم کند؟
ج: اگر مانعی در کار نباشد تیمم فی نفسه صحیح است.

نماز

لباس نمازگزار

۸۸. آیا نماز خواندن در لباسی که شک در نجس بودن آن داریم، صحیح است؟

ج: لباسی که نجس بودن آن مشکوک است اگر سابقه نجاست نداشته، محکوم به طهارت بوده و نماز خواندن با آن صحیح است.

۸۹. به دست کردن انگشتر طلا توسط مردان به خصوص در نماز چه حکمی دارد؟

ج: به دست کردن انگشتر طلا برای مردان در هیچ حالی جایز نیست و نماز با آن هم بنا بر احتیاط واجب، باطل است.

۹۰. مریبان سگ‌های زنده یاب گاهی در عملیات‌های آموزشی یا امدادی لباس یا بدنشان نجس می‌شود و فرصت کافی برای تطهیر وجود ندارد و یا اینکه امکانات کافی برای این موضوع نیست. در این مواقع تکلیف شرعی برای نماز خواندن چیست؟

ج: در حال اضطرار و ناچارى نماز خواندن با همین لباس اشکال ندارد.

۹۱. حکم تنفس سگ به صورت انسان و یا باقی ماندن بزاق و موی سگ بر روی لباس نمازگزار چه می‌باشد؟

ج: تنفس سگ اگر همراه با رطوبت باشد که رطوبت به لباس منتقل شود و یا باقی ماندن بزاق بر روی لباس و همچنین موی سگ اگر با لباس خیس تماس داشته باشد موجب نجس شدن لباس میشود و در حال اختیار نماز خواندن با این لباس جایز نیست. و همچنین اگر موی سگ روی لباس باشد نماز باطل میشود و باید آن مو را جدا کند از لباس خود.

۹۲. اگر بدن و لباس نجس شده باشد و آب هم برای تطهیر آن وجود نداشته باشد حکم نماز در آن حالت را بیان کنید.

ج: در حال اضطرار و ناچاری نماز خواندن با همین لباس اشکال ندارد.

۹۳. آیا در موقع ضرورت می‌توان با کفش نماز خواند؟

ج: اشکال ندارد.

۹۴. نماز خواندن با لباس‌های ویژه هلال احمر در غیر شرایط مأموریت و خدمت، برای امدادگران و اعضای هلال احمر چگونه است؟

ج: نماز خواندن در لباس کار اشکالی ندارد.

۹۵. اگر در بین نماز هنگام تماس پیشانی با مهر از پیشانی قدری خون بیاید و مهر را نیز خونی نماید نماز صحیح است یا خیر؟

ج: اگر تمام قسمتی که پیشانی روی آن قرار گرفته آلوده به خون نباشد و مقدار خون هم کمتر از بند انگشت سیابه باشد، اشکال ندارد و باید به قسمتی از مهر سجده کند که پاک است.

۹۶. اگر کسی قبل از خواندن نماز متوجه وجود خون بر روی لباس خود نباشد و در هنگام نماز که در ضیق وقت است متوجه شود، آیا باید نماز را بشکند؟ اگر بعد از نماز بفهمد چه حکمی دارد؟

ج: اگر بیشتر از بند انگشت سیابه باشد و تطهیر یا تعویض ممکن نباشد باید آن را درآورد و اگر آن هم ممکن نباشد با همان لباس نماز را تمام کند.

۹۷. آیا امدادگر می‌تواند با لباسی که نجس است و امکان تعویض آن وجود ندارد و وقت نماز می‌گذرد نماز بخواند؟

ج: در تنگی وقت، اگر درآوردن آن ممکن نباشد، اشکال ندارد.

۹۸. اگر کسی نداند روی لباسش لکه‌ی خونی ریخته شده و در حال خواندن نماز یا بعد از آن متوجه شود چه حکمی دارد؟

ج: اگر بعد از نماز بفهمد و یا به مقدار معفو باشد، نمازش صحیح است و گرنه در وسعت وقت نماز را- در فرض سؤال که از قبل نجس بوده - بشکند و بعد از تعویض و یا تطهیر نماز را بجا آورد.

۹۹. هرگاه لباس امدادگر در محل حادثه کاملاً خونی باشد و امکان تطهیر آن نیز وجود نداشته باشد آیا می‌تواند از لباس‌هایی که در منزل زلزله زدگان وجود دارد بدون اذن آنها استفاده کند؟
ج: جایز نیست.

۱۰۰. با توجه به اینکه لباس امدادگران را افراد مختلفی می‌پوشند حکم طهارت لباس برای خواندن نماز چیست؟

ج: اگر یقین به نجاست لباس نباشد، خواندن نماز با آن جایز است.

۱۰۱. اگر لباس امدادگر در مأموریت آلوده به خون و نجس گردد فقط همان یک دست لباس در دسترس باشد، تکلیف خواندن نماز با لباس مذکور چگونه است؟

ج: اگر تطهیر ممکن نباشد و نتواند آن را بیرون بیاورد باید نماز را در همان لباس بخواند و صحیح است.

۱۰۲. اگر در مأموریتی مثل امدادسانی در زلزله و ... وقت شرعی نماز تنگ است و لباس امدادگر نیز نجس است، شرائط خواندن نماز چگونه است؟

ج: در فرض سؤال اگر لباس دیگری ندارد چنانچه نتواند لباس را بیرون بیاورد باید در همان لباس نماز بخواند و نمازش صحیح است و اگر بتواند بیرون بیاورد باید نماز را به دستوری که برای برهنگان در رساله‌های عملیه گفته شد به جا آورد.

وقت نماز

۱۰۳. در بازه زمانی وقت نماز اگر ارباب رجوعی داشته باشیم، کار او را باید انجام دهیم یا اقامه نماز افضل‌تر است؟

ج: بهتر است برای درک فضیلت نماز اول وقت و جماعت، کارهای اداری به گونه‌ای تنظیم شود که بتوانید به فضیلت اول وقت برسید.

۱۰۴. با توجه به اینکه ساعات رسمی کار ممکن است حتی تا ساعت دو و نیم طول بکشد، خوردن یک وعده غذا در اثناء کار در اداره چه حکمی دارد؟

ج: اگر وقت زیادی نگیرد و منجر به تعطیلی کار اداری نشود، اشکال ندارد.

۱۰۵. اگر امدادگر در تمام وقت نماز مجبور است به مصدومان کمک کند و اگر نماز بخواند جان کسی به خطر می‌افتد تکلیف او در مورد نماز چیست؟

ج: در صورت امکان نماز را در حال انجام وظیفه انجام دهد و برای رکوع و سجود ایماء نماید.

۱۰۶. هر گاه برای خواندن نماز وقت تنگ باشد باید به چه صورت و با چه شرایطی نماز خواند؟

ج: در فرض مذکور باید سوره را نخواند، تسبیحات اربعه یک بار بگوید و مستحبات را نیز ترک کند.

مکان نماز

۱۰۷. در منطقه زلزله زده نماز خواندن در ویرانه‌های بدون سکنه که نمی‌دانیم صاحبان آن راضی هستند چه حکمی دارد؟

ج: اگر اطمینان به رضایت صاحبخانه نباشد، جایز نیست.

قبله

۱۰۸. اگر امدادگر در مکانی باشد که تشخیص قبله ممکن نیست، چگونه نماز بخواند؟

ج: اگر گمانش به هیچ طرف نمی‌رود و وقت کافی داشته باشد، بنا بر احتیاط باید به چهار طرف نماز خوانده شود ولی اگر وقت کم باشد به مقدار وسعت وقت به هر طرف که احتمال می‌دهد قبله است نماز بخواند.

اقامه نماز یا نجات مصدوم

۱۰۹. اگر وقت نماز تنگ باشد و امدادگر مصدومین بسیار بد حال داشته باشد، باید نماز بخواند یا قضای آن را به جا آورد؟

ج: اگر حفظ جان مصدوم منوط به امدادسانی اوست، در صورت امکان در حال حرکت و با اشاره نماز بخواند و گر نه قضای آن را بخواند.

۱۱۰. اگر جان مصدوم در خطر باشد و لازم است امدادگر هر لحظه در کنارش باشد و نمی‌تواند او را تنها گذارد و در این بین وقت نماز می‌گذرد، آیا ادای فریضه‌ی نماز واجب است یا مراقبت از مصدوم با توجه به اینکه امدادگر دیگری وجود ندارد؟

ج: اگر بتواند نماز را به هر صورت با ایما و اشاره برای رکوع و سجود در کنار مصدوم بخواند و مراقب حال او باشد، باید نماز را بخواند و هنگام ضرورت می‌تواند نماز را قطع کند و به مصدوم رسیدگی کند؟

شکستن و قطع کردن نماز واجب

۱۱۱. امدادگری که در حین خواندن نماز، خبر تصادف جاده‌ای به او می‌دهند آیا می‌تواند برای کمک به مصدومان نماز خود را قطع کند؟

ج: اگر با ادامه نماز جان مصدوم مسلمان به خطر می‌افتد، باید نماز را قطع کند.

۱۱۲. در پایگاه امداد مشغول نماز خواندن هستیم که حادثه اعلام می‌شود امدادگر باید به نماز ادامه دهد یا قطع کند؟

ج: قطع نماز برای حفظ جان مؤمنین اشکال ندارد.

۱۱۳. امدادگران که در پایگاه‌های اورژانس در جاده هستند اگر در زمان اقامه‌ی نماز تلفن اورژانس به صدا درآید با توجه به اینکه ممکن است در جاده تصادفی پیش آمده و جان انسانی در خطر باشد آیا جایز است نماز را قطع و جواب تلفن را بدهد؟

ج: قطع نماز برای حفظ جان مؤمنین اشکال ندارد.

حد ترخص (حکم نماز و روزه امدادگران)

۱۱۴. از وطن تا پایگاه استقرار ما ۱۷ کیلومتر است آیا نماز و روزه ما درست است؟

ج: در این صورت، نماز شما تمام و روزه شما صحیح می‌باشد.

۱۱۵. چنانچه امدادگر برای امداد رسانی مجبور شود چند مرتبه به منطقه‌ی دیگر سفر کند و طول سفرهای او مشخص نباشد و نتواند نیت و قصد ده روز کند تکلیف نماز و روزه‌ی او چیست؟

ج: اگر مقتضای شغل او سفر کردن حداقل دو ماه باشد و به گونه‌ای باش که ده روز در محل کار و غیر آن مستقر نباشد، از سفر سوم به بعد نماز تمام و روزه صحیح است.

۱۱۶. اگر انسان نداند که چند کیلومتر راه رفته، نماز او شکسته است یا تمام؟

ج: اگر از اول قصد مسافت نداشته در فرض سؤال نماز وی تمام است و در صورت کشف خلاف بنابر احتیاط واجب قضا نماید.

۱۱۷. هرگاه کسی به منطقه‌ای بحران زده اعزام شود که مدت زمان کار و فعالیت وی مشخص نیست و نمی‌داند برای نماز و روزه قصد ده روز کند، تکلیف نماز و روزه‌ی او چیست؟

ج: در فرض مذکور حکم مسافر را دارید و نماز شکسته است و روزه صحیح نیست.

۱۱۸. تکلیف نماز و روزه نجاتگران جاده‌ای که هفت روز در شیفیت هستند با توجه به مسافت‌هایی که به پایگاه می‌آیند چیست؟

ج: اگر در بین سفر شغلی ده روز در یک محل توقف نکند، نماز تمام است.

۱۱۹. اگر امدادگر زمان مأموریت خود را کمتر از ده روز بداند و در آن مدت نمازش را شکسته بخواند، ولی بعداً متوجه شود که باید بیش از ده روز در محل حضور داشته باشد تکلیف او در مورد نماز‌هایی که خوانده چیست؟

ج: نماز‌هایی که خوانده صحیح است و اگر از زمانی که متوجه مدت مأموریت می‌شود حداقل ده روز دیگر در محل می‌ماند باید نماز و روزه‌های آینده را تمام بخواند.

۱۲۰. امدادگری که در ماه مبارک رمضان هر لحظه امکان دارد از حد ترخص خارج شود تکلیف نماز و روزه‌اش چیست؟

ج: نفس خروج از حد ترخص وقتی قصد سفر شرعی در کار نباشد لطمه‌ای به صحت روزه نمی‌رساند و نماز نیز تمام است.

۱۲۱. نماز امدادگران در حوادث و سوانح که مدت اقامت معلوم نمی‌باشد چگونه است؟

ج: اگر حداقل هر ده روز یک بار برای شغلشان مسافرت نمی‌روند و قصد اقامت ده روز نیز نمی‌توانند داشته باشند، نمازشان

شکسته است مگر آنکه سی روز در یک محل در حال تردید اقامت کنند که پس از آن باید نماز را تمام بخوانند.

۱۲۲. اگر امدادگری در طی سال چندین مرتبه جهت مأموریت‌های مختلف از حد ترخص مجاز محل خویش خارج شود ولی خروج ایشان میزان مشخص نداشته باشد مثلاً در اردیبهشت ماه پنج بار و در خرداد ماه فقط یک بار خارج شود، شرایط نماز ایشان چگونه است؟

ج: مجرد خروج از حد ترخص وطن یا محل اقامت ده روز تا به اندازه مسافت شریعی (بیست و دو کیلومتر و نیم) نباشد موجب قصر نماز نمی‌شود، ولی اگر به اندازه مسافت شریعی باشد حکم مسافر مترتب است مگر آنکه به طور معمول در هر ده روز حداقل یک بار برای شغل سفر انجام گیرد که در این صورت در غیر سفر اول نماز تمام است.

نماز و روزه افراد داوطلب امدادگر

۱۲۳. با توجه به اینکه برخی افراد داوطلبانه با هلال احمر همکاری می‌کنند و اجباری در اعزام آنها نیست و قطعاً نمی‌توانند روزه بگیرند تکلیف آنها در ماه مبارک رمضان چیست؟ آیا این کار فرار از روزه محسوب می‌شود؟

ج: وقتی انگیزه خدمت باشد فرار از روزه محسوب نمی‌شود.

۱۲۴. کسانی که داوطلبانه در مناطق حادثه دیده امداد رسانی می‌کنند که شغل آنها محسوب نمی‌شود تکلیف چیست؟

ج: اگر طوری به امدادگری اشتغال دارد که عرفاً امدادگری شغل او محسوب می‌شود با رعایت احکام سفر شغلی، نماز تمام است.

نماز قضا

۱۲۵. نمازهایی که در حین مأموریت‌های حوادث و خارج فوت شده از نظر شکسته یا تمام بودن چگونه باید قضا نمایم؟

ج: به همان صورتی که قضا شده‌اند باید قضای آن را بجا آورید. یعنی اگر دو رکعتی فوت شده است همان دو رکعتی قضای آن را بجا آورید. و اگر چهار رکعتی فوت شده همان چهار رکعتی بجا آورید.

نماز جماعت

۱۲۶. حکم شرکت در نماز جماعت ظهر و عصر در وقت اداری چگونه است؟

ج: اشکال ندارد.

۱۲۷. در پایگاه‌های جاده‌ای یا مأموریت‌های جمعی و یا اردوها که روحانی نداریم، آیا می‌توانیم به غیر روحانی اقتدا کنیم و نماز را به جماعت بخوانیم؟

ج: می‌توان اقتدار کرد اگر شرایط را داشته باشد.

۱۲۸. آیا زن می‌تواند امام جماعت گروه متشکل از زن و مرد یا فقط یک گروه از این دو باشد؟

ج: امامت زن در نماز جماعت فقط برای زنان جایز است.

۱۲۹. برپایی نماز جماعت در ادارات چه حکمی دارد؟

ج: با توجه به اهمیت خاص نمازهای یومیه و تأکید زیادی که

بر اقامه نماز در اول وقت شده است و با توجه به فضیلت بسیار زیاد نماز جماعت، مناسب است کارمندان، روشی را اتخاذ کنند که بتوانند در خلال ساعات کار اداری نماز واجب را به صورت جماعت در اول وقت و در کمترین زمان بخوانند ولی باید به گونه‌ای مقدمات این کار را فراهم کنند که نماز جماعت در اول وقت بهانه و وسیله برای تأخیر انداختن کارهای مراجعه‌کنندگان نشود.

۱۳۰. آیا اقتدا کردن به امام جماعتی که نمازش شکسته است صحیح می‌باشد؟

ج: مانع ندارد هر چند کراهت دارد.

۱۳۱. آیا هنگامی که امام جماعت نماز عصر را برگزار می‌نماید، کسی که نماز ظهر را نخوانده می‌تواند به امام جماعت اقتدا کند؟ این مورد در خصوص نماز مغرب و عشا نیز مورد سؤال است.

ج: بله می‌شود.

۱۳۲. آیا برپایی نماز جماعت توسط کارمندان در ساعات رسمی کار جایز است؟ و بر فرض عدم جواز، اگر ملتزم شوند که بعد از پایان ساعات رسمی، آن مقدار وقتی را که به نماز خواندن اختصاص داده‌اند جبران کنند، آیا در این صورت، اقامه نماز در ساعات رسمی کار برای آنان جایز است؟

ج: با توجه به اهمیت خاص نمازهای یومیه و تأکید زیادی که بر اقامه نماز در اول وقت شده است و با توجه به فضیلت نماز جماعت، مناسب است کارمندان روشی را اتخاذ کنند که بتوانند در خلال ساعات کار اداری نماز واجب را بطور جماعت در اول وقت و در کمترین زمان بخوانند، ولی باید بگونه‌ای مقدمات این کار را فراهم کنند که نماز جماعت در اول وقت بهانه و وسیله‌ای برای به تأخیر انداختن کارهای مراجعه‌کنندگان نشود.

۱۳۳. در نزدیکی اداره ما مسجدی وجود دارد، آیا جایز است در اثناء ساعات رسمی کار برای شرکت در نماز جماعت به آنجا برویم؟

ج: خارج شدن از اداره برای رفتن به مسجد جهت شرکت در نماز جماعت در اول وقت، در صورتی که نماز جماعت در خود اداره بر پا نشود، اشکال ندارد، ولی باید مقدمات نماز به

گونه ای فراهم شود که مدت غیبت از اداره در ساعات رسمی کار برای اداء فریضه نماز جماعت، کاملاً کاهش پیدا کند.

نماز آیات

۱۳۴. با توجه به حضور در مناطق زلزله زده و وقوع پس لرزه- های فراوان آیا نیاز به خواندن نماز آیات برای هر پس لرزه می باشد؟ در صورت وجوب و ندانستن تعداد پس لرزه ها چه تعداد نماز آیات خوانده شود؟

ج: هر زلزله ای، چه شدید و چه خفیف، اگر زلزله مستقلاً محسوب شود، نماز آیات جداگانه ای دارد.

۱۳۵. نماز آیات در مورد زلزله و خورشیدگرفتگی اگر از وقت خود عقب بیافتد آیا با نیت قضا باید خوانده شود یا خیر؟

ج: نماز آیات برای زلزله همیشه ادا است و باید در خواندن آن تعجیل کند و مسامحه نکند ولی در خورشیدگرفتگی اگر بعداً آن را بجا آورده باید نیت قضا کند.

۱۳۶. آیا در نماز آیاتی که به جماعت اقامه می شود، خواندن حمد و سوره بر مأمومین واجب است؟

ج: حکم جماعت در نماز آیات مانند جماعت در نمازهای یومیه می باشد که قرائت امام از قرائت مأموم کفایت می کند.

۱۳۷. اگر انسان بعد از نماز آیات بفهمد که نمازش باطل بوده است تکلیف چیست؟

ج: مجدداً آن را بجا آورد.

۱۳۸. اگر در منطقه ای زلزله یا سیل یا طوفان شدید رخ دهد و از سوی مراجع عظام، نماز آیات اعلام شود امدادگرانی که بعد از وقوع حادثه به آن منطقه اعزام می شوند آیا باید نماز آیات را بهجا آورند؟

ج: اگر هنگام وقوع واقعه ای که موجب وجوب نماز آیات است، در آن محل حاضر نبوده است، نماز آیات بر او واجب نیست.

۱۳۹. امدادگر حین عملیات نجات در منطقه‌ی بحران، پس لرزه‌ها را احساس نمی‌کند آیا بعداً که متوجه شد باید نماز آیات یا قضای آن را بخواند؟

ج: اگر زلزله در حد محسوس نبوده و یا در موقع زلزله یا زمان متصل به آن مطلع نشده، وظیفه‌ای ندارد.
۱۴۰. اگر زلزله اتفاق افتاده و نماز آیات واجب شده و وقت نماز روزانه تنگ است و قضا می‌شود کدامیک از این دو نماز را اول بخواند؟

ج: باید نماز یومیه را بخواند و پس از آن نماز آیات را بجا آورد.

نماز در مناطق سنی نشین

۱۴۱. با توجه به حضور کادر درمان در روستاهای سنی نشین، در مواقعی که در مساجد ایشان حاضر می‌شویم آیا ملزم به استفاده مهر هستیم؟
ج: اگر امکان استفاده مهر می‌باشد باید با مهر نماز خواند.

احکام متفرقه نماز

۱۴۲. تکلیف نماز و روزه‌ی کسی که مدتی در زیر آوار مانده چیست؟

ج: اگر در آن مدت بیهوش بوده قضا ندارد، در غیر این صورت اگر توانایی خواندن نماز با تیمم را ندارد و نیت روزه نکرده است، باید قضای آنها را انجام دهد.

۱۴۳. آیا جایز است هنگام اضطرار برای خواندن نماز از آب منزل حادثه دیدگان برای وضو یا غسل استفاده کرد؟

ج: اگر رضایت آنان معلوم نیست جایز نیست و در صورت عدم دسترسی به آب، وظیفه تیمم است.

۱۴۴. اگر امکان طمأنینه برای نماز وجود نداشته باشد آیا می‌توان در حال حرکت و رو به قبله نماز خواند؟

ج: در فرض سؤال در صورتی که وقت نماز تنگ باشد، اشکال ندارد.

۱۴۵. اگر فرد مصدوم نماز نخوانده و در حال قضا شدن باشد ولی به دلیل وخامت حال او و لزوم رساندن به درمانگاه نتوانیم برای اقامه‌ی نماز توقف کنیم تکلیف چیست؟

ج: باید در بین راه و به هر صورت که برایش ممکن است نماز را بخواند.

لباس

۱۴۶. در صورتی که هنگام عملیات امدای امکان وضو گرفتن و ایستاده نماز خواندن وجود نداشته باشد آیا وضو گرفتن و خواندن نماز در حال حرکت صحیح است؟

ج: اگر ممکن باشد طبق معمول در حال حرکت وضو بگیرد و گرنه تیمم کند و در حال حرکت نماز بخواند و رکوع و سجده را با اشاره انجام دهد و حتی الامکان قبله را رعایت کند.

۱۴۷. اگر کسی بر اثر حادثه‌ای در جایی چند روز حبس شود و در آنجا آب و غذا و هوا برای زنده ماندن وجود داشته باشد ولی نور برای تشخیص روز و شب نیست و فرد از وقت بی‌خبر است حکم نماز و روزه دیگر واجبات چیست؟

ج: بنا بر احتیاط واجب باید تا یقین به داخل شدن وقت نکنند مشغول نماز نشود.

روزه امدادگران

۱۴۸. اگر امدادگر وارد منطقه‌ی آسیب دیده شود و روزه باشد، چنانچه زیاد فعالیت کند ضعف بدنی پیدا کرده و کمک رسانی غیر ممکن می‌شود، آیا می‌تواند روزه‌ی خود را بشکند؟ آیا در این صورت قضا و کفاره بر او واجب است؟

ج: ابتداءً حق خوردن چیزی را ندارد ولی اگر ادامه روزه حرجی باشد و مشقت داشته باشد می‌تواند افطار کند و اگر حرج و مشقت ناشی از تشنگی باشد بنابر احتیاط واجب بیش از نیاز آب نیاشامد و بعد از ماه رمضان قضای آن روز را بجا آورد.

۱۴۹. هرگاه روزه دار در منطقه حادثه دیده از بلاای طبیعی مجبور باشد با مکیدن، زهر را از بدن کسی که عقرب یا مار او را نیش زده خارج کند، تکلیف روزه‌اش چیست؟

ج: با توجه به اینکه زهر مکیده شده، بلعیده نمی‌شود و از دهان خارج می‌شود، چنین مکیدنی ضرری به روزه وارد نمی‌کند.

۱۵۰. امدادگری که برای نجات غریق اقدام می‌کند اگر روزه باشد به واسطه فرو رفتن در آب، حکم روزه‌ی او چگونه است؟

ج: بنابر احتیاط واجب روزه‌اش باطل است.

۱۵۱. در ماه مبارک رمضان، کار در مناطق حادثه دیده از زلزله با گرد و غبار فراوان و غلیظ همراه است آیا امدادگرانی که روزه دارند، روزه‌شان صحیح است؟

ج: فرو بردن غبار غلیظ هنگام روزه بنابر احتیاط واجب موجب باطل شدن آن است و باید از آن پرهیز نمود ولی مجرد داخل شدن غبار در دهان و بینی بدون اینکه به حلق برسد، روزه را باطل نمی‌کند.

۱۵۲. در ماه مبارک رمضان اگر امدادگر روزه دار با دیدن مصدوم دچار تهوع و استفراغ شود روزه‌ی او چه حکمی دارد؟

ج: در فرض مذکور که عمدی نیست روزه‌اش باطل نمی‌شود.

۱۵۳. اگر امدادگر با زبان روزه در حین مأموریت دچار ضعف شود آیا می‌تواند افطار کند؟

ج: مجرد ضعف مجوز افطار روزه نیست، اگر ادامه روزه مشقت داشته باشد و حرجی باشد و احساس خطر کند می‌تواند به قدر ضرورت افطار کند و اگر تحمل تشنگی را ندارد فقط به مقداری که رفع تشنگی کند آب بخورد و بقیه روز را امساک کند و قضای روزه را بجا آورد.

۱۵۴. اگر در ایام ماه رمضان زلزله‌ای در منطقه‌ای رخ دهد و شما برای نجات مصدوم مجبور به دادن تنفس دهان به دهان ولو برای جنس مخالف شوید حکم چیست؟ و آیا روزه باطل می‌شود؟

ج: اگر فرد مماتل نباشد و نجات جان مصدوم متوقف بر آن باشد، اشکال ندارد و در هر حال به مجرد این کار روزه باطل نمی‌شود.

۱۵۵. امدادگرانی که در ماه مبارک رمضان به حادثه دیدگان کمک رسانی می‌کنند می‌دانند که بیش از ده روز مأموریتشان به طول می‌انجامد ولی با توجه به شرایط جوی و محیطی روزه گرفتن برایشان ممکن نیست. در صورت خوردن روزه آیا باید فقط قضا کنند یا کفاره هم باید بپردازند؟

ج: با فرض وجود شرایط اقامت شرعی، روزه واجب است و ترک آن قضا و کفاره دارد. البته اگر نخواهند روزه بگیرند می‌توانند قصدر اقامت ده روز نکنند و در بین ده روز چهار فرسخ بروند و برگردند.

۱۵۶. حکم روزه امدادگرانی که در ماه رمضان در منطقه حادثه (مثل سیل و زلزله) دائماً در حال تردد هستند چیست؟

ج: اگر فقط یک ماه تردد دارند حکم مسافر را دارند.

احکام زکات فطریه

۱۵۷. پرداخت فطریه امدادگرانی که شب عید را در محل پایگاه‌ها به سر می‌برند بر عهده کیست؟ خودشان یا والدینشان و یا جمعیت؟

ج: بر عهده خودشان می‌باشد.

احکام خمس

۱۵۸. حضور برخی اعضای امدادگر تحت عنوان داوطلب است و قرار نیست حقوقی دریافت دارند ولی در طول سال شاید مبلغی به آنها پرداخت شود آیا به این پول‌ها خمس تعلق می‌گیرد؟

ج: اگر در مقابل انجام کار است سر سال خمسی خمس دارد.

۱۵۹. کسانی که هم خودشان و هم همسرشان کارمند هستند و درآمدی دارند خمسشان چگونه محاسبه می‌شود؟ آیا باید هر کدام به تنهایی حساب کنند یا با هم؟

ج: اگر هر کدام حساب درآمد آنها جداگانه باشد باید خمس خود را جداگانه حساب کنند.

امر به معروف و نهی از منکر

۱۶۰. وظیفه مسئول جوانان در قبال برخی مسائل و رعایت موازین در کانون‌های دانشجویی و ... در زمینه امر به معروف و نهی از منکر به چه صورت است؟

ج: امر به معروف و نهی از منکر در صورت فراهم بودن شرایط آن بر همه واجب است.

موسیقی و غنا

۱۶۱. مدت‌هاست در برخی از سازمان‌ها و ادارات شهرستانی یا استانی از جمله هلال احمر به منظور تجلیل از خیرین، امدادگران و داوطلبان و یا به جهت ارتقاء روحیه برخی از مددجویان مثل سالمندان و کودکان بی‌سرپرست اقدام به برگزاری همایش و غیره نموده و از موسیقی‌های متنوع و مختلف استفاده می‌شود، حکم شرعی آن چگونه است، چنانچه بلا مانع باشد حرکات موزون داوطلبان و احیاناً پخش آن در فضای مجازی چگونه است؟

ج: حضور در جشن‌های شادی در صورتی که مستلزم گوش دادن به غنا یا موسیقی حرام و یا ارتکاب هر عمل حرام دیگری نباشد، اشکال ندارد.

۱۶۴. نظر بر آن حضرت در مورد اجرای برنامه های مذهبی همچون تواشیح و یا جمع خوانی قرآن کریم و یا اجرای سرود یا خواندن شعر به صورت گروهی و یا انفرادی (خواهران) در مجالسی که برادران نیز حضور دارند چیست؟

ج: اگر تهییج شهوت و یا مستلزم مفسده و یا خوف ارتکاب گناه باشد جایز نیست.

۱۶۲. الف: بعضاً اتفاق می‌افتد که مداحان در برخی مراسمات میلاد و جشن‌ها حضار را به کف زدن و سوت زدن به صورت مهیج دعوت می‌نمایند نظر حضرتعالی راجع به این موضوع چیست؟ ب: در صورت اشکال شرکت امدادگران در مراسمات فوق جهت پوشش امدادی مراسم چگونه است؟

ج: کف زدن به نحو متعارف و شرکت در مجلس با فرض متعارف بودن کف زدن اشکال ندارد.

احکام لباس و محرم و نامحرمی

لباس و پوشش

۱۶۳. پوشاندن لباس زنان به مردان و بالعکس، در شرایط اضطرار چه حکمی دارد؟

ج: اشکال ندارد.

۱۶۴. گاه اتفاق افتاده که اعضای هلال احمر از هم جدا شده و گم شده باشند و دو مرد و زن نامحرم مجبورند یک چادر داشته باشند آیا برای نجات جان خود از سرمایه‌تانند زیر یک چادر بخوابند؟

ج: اگر خوف مفسده و حرامی نباشد، اشکال ندارد.

۱۶۵. اگر اتفاق بیفتد که امدادگر خواهر و برادر اجباراً در مکانی خلوت مانند جنگل یا کوه و ... به تنهایی به امر خدمت رسانی بپردازند تکلیف شرعی همکاری آنها با توجه به اینکه خلوت دو نامحرم حرام است چیست؟

ج: اگر خلوت با نامحرم صدق نمی‌کند اشکال ندارد.

۱۶۵. الف) آیا پوشیدن لباس های یونیفرم و آرم دار در مراسمات عادی به دلیل انگشت نما بودن لباس شهرت محسوب می‌شود یا خیر؟ (ب) در هر صورت پوشیدن لباس های فرم سازمانی توسط غیر اعضاء چه حکمی دارد؟

ج: الف) تعیین لباس شهرت موکول به نظر عرف است و در فرض سوال لباس شهرت محسوب نمی‌شود. ب) تابع مقررات است.

نگاه و لمس

۱۶۶. در هنگام مأموریت، امدادگر ناچار است برای کمک به مصدوم نامحرم حتی لباس زیر او را در بیاورد، آیا این کار جایز است؟

ج: در مقام اضطرار و نبود فرد مماثل به مقدار ضرورت اشکال ندارد.

۱۶۷. آیا نگاه کردن به عکس مردان و زنان غیرمسلمان که در کتاب‌های اختصاصی رشته درسی ما به صورت نیمه عریان وجود دارد جایز است؟

ج: اگر مفسده‌ای نداشته باشد اشکال ندارد.

۱۶۸. آیا حکم لمس و مشاهده فرد بیهوش و هوشیار، زنده و مرده و مسلمان و کافر متفاوت است؟

ج: تفاوتی در این موارد وجود ندارد.

۱۶۹. یک امدادگر زن که در شرایط بحران بایستی فعالیت زیادی را انجام دهد و امکان اینکه چادر سر وی باشد نیست تا چه میزان باید پوشش داشته باشد و در آن زمان آیا پوشش باید به صورت حجاب برتر و کامل باشد؟

ج: اگر حدود حجاب شرعی رعایت شود، کفایت میکند.

۱۷۰. اگر خانم امدادگر جایی از بدنش مجروح شود و پارچه یا هیچ وسیله‌ای در اختیار ندارد که جلوی خونریزی را بگیرد و مجبور شود تکه‌ای از لباسش را پاره کند که با این کار قسمتی از بدنش نمایان می‌شود تکلیف چیست؟

ج: به مقداری که ضرورت اقتضا کند برای حفظ جان خود، اشکال ندارد.

۱۷۱. در صورتی که در منطقه زنی نیاز به کمک دارد (زایمان و...) و زن متخصص نیز وجود ندارد برای کمک به مصدوم زن آیا جایز است از مرد استفاده شود؟

ج: در فرض ضرورت به مقدار ضرورت اشکال ندارد و در صورت امکان از دستکش استفاده شود.

۱۷۲. در هنگام مأموریت به روستاهای صعب العبور جهت انتقال خانم باردار که بعضاً منجر به وضع حمل خانم در آمبولانس می‌شود، ما چاره‌ای جز کمک به زایمان آن خانم نداریم، تکلیف شرعی چیست، آیا این کار اشکال شرعی دارد؟

ج: اگر عدم دخالت در این امر موجب تهدید حیات مادر یا کودک باشد، مانعی ندارد.

۱۷۳. نگاه به جسد همجنس و غیرهمجنس، مسلمان باشد یا غیرمسلمان تا چه حدی جایز است؟

ج: نگاه به جسد همجنس غیر از عورتین اشکال ندارد و در غیر همجنس حکم زمان حیات را دارد.

۱۷۴. برای نجات افراد حادثه دیده و نیز بیرون آوردن مصدومین و جنازه‌ها از زیر آوار، و عدم وجود امدادگر محرم، و عدم امکان پوشاندن بدن‌های عریان، ناچار به نگاه کردن به بدن نامحرم یا لمس آن هستیم، وظیفه چیست؟

ج: اگر فرد همجنس در دسترس نباشد، نظر در حد ضرورت برای نجات وی جایز است..

۱۷۵. در زمان حادثه اگر امدادگر خانم و آقا مجبور باشد برای حمل مصدوم دست در دست هم بدهند آیا شرعاً جایز است؟

ج: اگر راه دیگری نیست، به مقدار ضرورت اشکال ندارد. البته در صورت امکان باید از دستکش استفاده کنند.

۱۷۶. اگر خانم امدادگر جایی از بدنش مجروح شود و پارچه یا هیچ وسیله‌ای در اختیار ندارد که جلوی خونریزی را بگیرد و مجبور شود تکه‌ای از لباس را پاره کند که با این کار قسمتی از بدنش نمایان می‌شود تکلیف چیست؟

ج: به مقداری که ضرورت اقتضا کند برای حفظ جان خود، اشکال ندارد.

۱۷۷. اگر احساس کنیم با نگاه کردن به بدن مصدوم و یا کمک کردن به او به گناه می‌افتیم تکلیف چیست؟

ج: اگر فرد دیگری هست کار را به او واگذار کنید و اگر نیست وظیفه خود را انجام دهید و از نگاه شهوانی و موجب مفسده پرهیز کنید.

۱۷۸. در حوادثی که اتفاق می‌افتد اصولاً چه نکاتی را باید در برخورد با نامحرم در نظر بگیریم؟

ج: تا آنجا که ممکن است از نگاه حرام به نامحرم و لمس او اجتناب کنید و در موارد ضرورت نیز به مقدار ضرورت اکتفا نمایید.

۱۷۹. هرگاه امدادگر مرد باشد و حادثه دیه زن، یا بالعکس، در شرایطی که جان حادثه دیده در خطر باشد ولی اجازه ندهد به او دست بزنند آیا امدادگر می‌تواند بدون رضایت مصدوم برای نجات جان وی اقدام کند؟

ج: اگر نجات جان وی متوقف بر امری باشد، عدم رضایت وی اثری ندارد.

۱۸۰. در موقع سیل اگر خانمی در حال غرق شدن باشد آیا امدادگر مرد می‌تواند او را نجات دهد؟

ج: اگر امدادگر زن حضور نداشته باشد، با رعایت حدود شرعی در حد امکان باید او را نجات دهد.

۱۸۱. اگر برای حمل اجساد وسیله‌ی نقلیه به اندازه کافی در دسترس نباشد آیا می‌توان برای اعزام مردگان، جسد مرد و زن را در کنار هم یا روی هم گذاشت؟

ج: در فرض سؤال مانعی ندارد.

۱۸۲. اگر امدادگری به علت ترس از به گناه افتادن برای نجات مصدوم غیر همجنس اقدام نکند و مصدوم بمیرد، یا در معرض صدمات بیشتر قرار بگیرد، آیا ضامن است؟

ج: امدادگران عزیز با قصد قربت و با پرهیز از قصد ریبه، وظیفه نجات جان مصدومین را انجام دهند و ترک آن جایز نیست و معصیت است.

۱۸۳. چنانچه بر اثر وقوع بهمن (ریزش برف) فرد آسیب دیده مؤنث باشد و بر اثر سرما زدگی، گرمای بدن خود را از دست داده باشد و امدادگر مرد مجبور است برای نجات جان او با استفاده از پتو و پوشاندن آن به خود و فرد آسیب دیده گرمای بدنش را به فرد سرما زده منتقل کند و جان وی را نجات دهد، آیا این کار جایز است؟

ج: در حد ضرورت و با رعایت حدود شرعی جایز است.

۱۸۴. بعضاً اتفاق می‌افتد که با مصدومی مواجه می‌شویم که دچار ایست تنفسی یا قلبی گردیده است و نیاز به تنفس مصنوعی و ماساژ قلبی دارد؛ (اگر مصدوم مرد و امدادگر زن و یا بالعکس بود) تکلیف شرعی چیست؟

ج: در مواقع ضرورت مثل توقف حفظ جان شخص مصدوم بر امور ذکر شده، اشکال ندارد.

۱۸۵. در مواقع ضروری که جان مصدوم در خطر است و نیاز به مداوا دارد و جهت مداوا ملزم به حمل می‌باشد (اگر امدادگر مرد و مصدوم زن و یا بالعکس باشد) حمل مصدوم باید چه شرایطی داشته باشد؟

ج: در مواقع ضرورت مثل توقف حفظ جان شخص مصدوم بر امور ذکر شده، اشکال ندارد.

۱۸۶. در برخی مواقع اتفاق می‌افتد که با مصدومی مواجه می‌گردیم که جهت مداوا نیاز به گرفتن فشار خون و نبض و ملزم به بالا زدن آستین و لمس دست وی می‌باشد (اگر امدادگر مرد و مصدوم زن باشد یا بالعکس) تکلیف چیست؟

ج: در مواقع ضرورت مثل توقف حفظ جان شخص مصدوم بر امور ذکر شده، اشکال ندارد.

۱۸۷. بعضاً اتفاق می‌افتد که جهت نجات خانمی که در آب غرق می‌شود امدادگر نجات غریق زن آشنا به فنون شنا در دسترس نیست و امدادگر مرد ملزم به نجات می‌گردد و ناچار به لمس بدن مصدوم و حمل ایشان به بیرون از آب می‌گردد شرایط نجات غریق فوق چگونه است؟

ج: در مواقع ضرورت مثل توقف حفظ جان شخص مصدوم بر امور ذکر شده، اشکال ندارد.

۱۸۸. در موارد امدادی اگر امدادگر برادر جهت نجات غریق ملزم به کمک گرفتن از امدادگر خواهر حاضر در صحنه شود و مجبور به گرفتن دست یا بدن امدادگر خواهر گردد و در غیر این صورت نجات میسر نباشد تکلیف چیست؟

ج: در مواقع ضرورت مثل توقف حفظ جان شخص مصدوم بر امور ذکر شده اشکال ندارد.

۱۸۹. شرکت دختران و بانوان امدادگر با مردان امدادگر در مأموریت‌های ویژه و امداد رسانی به صورت مشترک و انجام امور محول که گاهی ناچار به برخورد یا تماس با هم می‌باشند مشروع است یا خیر؟

ج: در مواقع ضرورت مثل توقف حفظ جان شخص مصدوم بر امور ذکر شده اشکال ندارد.

رعایت محرم و نامحرمی در کلاس و آموزش

۱۹۰. آیا مربی امداد نیز مانند پزشک می‌تواند به بازگو کردن تمام مسائل برای جنس مخالف بپردازد؟

ج: اگر خوف واقع شدن در حرام یا مفسده دیگر باشد جایز نیست مگر در موارد ضرورت.

۱۹۱. با توجه به عدم نیروی متخصص برای آموزش مباحث امدادی از قبیل چادر زنی، آتش نشانی و... (ویژه خواهران)، حضور برادران مربی چه حکمی دارد؟

ج: با ملاحظه و مراعات قوانین و احکام شرعی اشکال ندارد.
۱۸۷. حضور دختران و پسران امدادگر در مجلس تحقیق و آموزش امداد و کمک های اولیه به صورت مختلط چگونه است ؟

ج: با ملاحظه و مراعات قوانین و احکام شرعی اشکال ندارد .

اهدای عضو

۱۹۲. اگر بر اثر حادثه فردی دچار مرگ مغزی شود و هیچ وارثی برایش نمانده باشد آیا برای اهداء اعضای بدن او به مصدوم دیگر اجازه‌ی حاکم شرع لازم است یا با تشخیص کادر پزشکی می‌توان اعضای بدنش را به فرد دیگر اهدا کرد؟

ج: اگر استفاده از اعضای بدن بیمارانی که در سؤال توصیف شده‌اند برای معالجه بیماران دیگر، باعث تسریع در مرگ و قطع حیات آنان شود جایز نیست، در غیر این صورت اگر عمل مزبور با إذن وی صورت بگیرد و یا نجات نفس محترمی متوقف بر آن عضو مورد نیاز باشد، اشکال ندارد.

خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها

۱۹۳. اگر در جایی جیره غذایی تمام شود و حیوانات حلال گوشت در اطراف ما وجود نداشته باشد حتی حیواناتی که گوشت آنها مکروه است و فقط حیوان حرام گوشت وجود دارد تکلیف چیست؟

ج: در صورت ضرورت می‌توان برای حفظ جان به اندازه ضرورت استفاده کرد.

۱۹۴. اگر در جایی که آب خوردن پاک برای نجات مصدوم پیدا نشود می‌توان از آب نجس ولی تمیز به مصدوم بخوراند بدون اینکه مصدوم بداند که آن آب نجس است؟

ج: جایز نیست مگر در حدی که ضرورت داشته باشد.

۱۹۵. امدادگر زن پس از نجات کودک زیر یک سال از زیر آوار به ناچار اقدام به شیر دادن می‌کند حکم شیردهی او چیست؟

ج: فی نفسه جایز است.

۱۹۶. زمانی که امدادگر در مأموریت است و غذا و خوراکی‌ها از کشورهای غیر مسلمان ارسال شده و غیر از این چیزی برای خوردن وجود ندارد تکلیف چیست؟

ج: استفاده از غذای غیر گوشتی اشکال ندارد و استفاده از غذای گوشتی در فرض ضرورت به اندازه ضرورت اشکال ندارد.

مسائل اداری

هدایا

۱۹۷. آیا اموالی که به برخی از همکاران که از مرکز و یا سایر استان‌ها جهت مأموریت می‌آیند در قالب سوغات و هدیه تحویل می‌گردد جایز است؟

ج: اشکالی در آن نیست.

۱۹۸. اگر فرد نجات‌یافته توسط امدادگر در ازای کمکی که به او شده هدیه‌ای به او بدهد حکمش چیست؟

ج: در فرض سؤال حکم رشوه را ندارد و متعلق خمس نمی‌باشد.

۱۹۹. بعضاً اتفاق می‌افتد که امدادگران به منزلی جهت مداوا و درمان مصدوم مراجعه می‌نمایند و صاحبخانه در قبلاً انجام

وظیفه شرعی و داوطلبانه به قصد تشکر هدیه‌ای می‌دهد تکلیف دریافت و یا عدم دریافت با توجه به اصرار صاحبخانه چیست؟
ج: اگر هدیه دهنده با اصرار زیاد و با امتناع مأمور از قبول، بالأخره به نحوی آن را اهداء کند، آن هم بعد از انجام کار و بدون مذاکره و حتی توقع قبلی اشکال ندارد.

محدوده وجوب امداد رسانی و کمک

۲۰۰. امدادگری و کمک رسانی به حادثه دیدگان واجب کفایی است یا عینی؟

ج: امداد رسانی برای نجات جان مصدومین فی نفسه واجب کفایی است.

۲۰۱. آیا وجوب امداد رسانی به مصدومین و آسیب دیدگان، فقط اختصاص به اقدام و تلاش برای نجات جان آنها دارد یا کمک‌های مالی، همچنین نگهداری از اموال آسیب دیدگان را نیز شامل می‌شود؟ حکم کلی در این خصوص چیست؟

ج: اگر کمک مالی و نگهداری اموال آسیب دیده برای حفظ جان مصدوم لازم باشد این نیز واجب است و در غیر این صورت نیز اگر نیروی امدادی از نظر مقررات اداری موظف به آن باشد واجب است.

۲۰۲. در بحران‌ها مثل زلزله و ... وظیفه هر فرد مسلمان در قبال افراد دیگر کشورهای مسلمان و غیر مسلمان چیست؟
ج: نجات جان مسلمان بر هر فرد واجب کفایی است.

۲۰۳. آیا در وجوب امداد و نجات مصدومین تفاوتی بین مسلمان و غیر مسلمان وجود دارد؟

ج: امداد و نجات مسلمان واجب و غیر مسلمانی که در حال جنگ با مسلمانان نباشد، مستحب است.

۲۰۴. در مقام تراحم امداد، ترجیح با چه مصدومینی می‌باشد؟ در این‌گونه موارد معیارهای ترجیح را چه می‌دانید؟

ج: در وجوب امداد و نجات مسلمان تفاوتی بین افراد نیست مگر آن که نسبت به فرد یا افرادی مصلحتی اهم وجود داشته باشد.

۲۰۵. اگر منطقه آسیب‌دیده آلوده به بیماری مسری باشد و امدادگر از ترس واگیری نتواند امدادسانی کند آیا گناه کرده است؟
ج: اگر خوف خطر قابل توجه باشد، گناه نکرده است.

۲۰۶. آیا چشم‌پوشی از حیات بعضی مصدومین یا عدم امدادسانی به آنان که به‌منظور از بین بردن بیماری‌های مهلک و مسری و پیشگیری از تلف شدن جمع زیادی از مردم آن منطقه صورت می‌گیرد، جایز است یا نه؟ در صورت جواز، دیه دارد یا نه و بر عهده چه کسی می‌باشد؟

ج: نجات مصدوم واجب است و در صورت امکان باید مردم را از آن‌جا کوچ داد یا به طریقی دیگر از آسیب دیدن دیگران جلوگیری کرد ولی در فرض یقین به این‌که با امدادسانی به مصدوم، جمع زیادی تلف می‌شوند و هیچ راهی جز ترک امداد وجود ندارد، تکلیف ساقط است.

۲۰۷. الف: در کشوری که مردم آن مسلمان نیستند و خدا را نیز قبول ندارند (کافر هستند) آیا نجات مصدومان واجی است؟ ب: آیا برای نجات آنها می‌توان ب آنها دست زد و اگر دست‌تر باشد نجس می‌شود؟

ج: الف: واجب نیست ولی اگر کافر حربی نباشد کار پسندیده‌ای است. ب: اگر با دست تر بدن کافر را لمس کنید یا با دست خشک بدن خیس او را لمس کنید، در فرض سؤال که اهل کتاب نیستند باید دست خود را تطهیر کنید و تا زنده‌اند نیاز به غسل نیست.

۲۰۸. اگر بین جان امدادگر و حادثه دیده فقط بتوان یکی را نجات داد مثل اینکه سیل در راه است، باید چکار کرد؟ خود را نجات دهیم یا جان مصدوم را؟

ج: در فرض مذکور نسبت به نجات جان مصدوم تکلیفی متوجه امدادگر نیست.

۲۰۹. اگر امدادگر برای نجات دو نفر بر سر دو راهی قرار بگیرد تشخیص اولویت نجات به چه صورت است؟

ج: اگر مقدار خطر جانی در هر دو نفر مساوی است و هیچ ترجیح دیگری بینشان نیست تفاوتی در انتخاب برای نجات نیست.

۲۱۰. اگر امدادگر بیشتر از حد توان و تحمل خود جانفشانی کند آیا ثواب کرده یا بر اثر ظلم به جسم خود گناه کرده است؟

ج: این شاء الله مأجور است.

۲۱۱. اگر فرزند خردسالی از خانواده‌ای پس از حادثه زنده بماند و کسی نیست سرپرستی او را به عهده گیرد آیا پیدا کردن خانواده چه واجب است؟

ج: به هر حال هر عملی که دخالت در حفظ جان مسلمان و یا فرزند مسلمان دارد واجب است و به مسئولین مربوطه نیز اطلاع دهند.

۲۱۲. اگر حادثه‌ای چون صحنه تصادف پیش بیاید و خودرو در حال سوختن باشد و ببینیم قرآن داخل ماشین در خطر سوختن است آیا امدادگر باید اقدام به برداشتن قرآن کند در صورتی که احتمال خطر جانی و یا مالی زیاد باشد؟

ج: در فرض مذکور که خطر مهمی در میان است تکلیفی ندارد.

۲۱۳. اگر امدادگر خسته شده و توانایی کمک رسانی نداشته باشد آیا می‌تواند و جایز است محل زلزله را ترک کند؟

ج: اگر قانون وظیفه‌ای بر عهده‌اش قرار نداده باشد در فرض عدم توانایی تکلیفی ندارد.

۲۱۴. اگر احتمال بدهیم مصدوم به بیماری ایدز، هپاتیت یا سل یا بیماری‌های واگیردار دیگری مبتلا است و وسایل عدم انتقال بیماری به خود مثل دستکش، ماسک و... وجود ندارد و در صورت کمک نکردن به بیمار امکان دارد جان خود را از دست بدهد و در صورت کمک به او ممکن است امدادگر نیز به بیماری وی مبتلا شود در این مورد تکلیف چیست؟

ج: اگر برای امدادگر احتمال خطر جانی قابل اعتناء نزد عرف باشد، امدادگر تکلیفی ندارد.

۲۱۵. در امداد رسانی هرگاه امکان خطر برای خود امدادگر وجود داشته باشد و بحران شدید باشد تکلیف چیست؟

ج: اگر جان خودش در خطر است، امداد واجب نیست.

۲۱۶. اگر هنگام نجات افراد از سیلاب، سگی در آب باشد آیا باید آن را نجات داد یا به خاطر نجس بودنش رها کرد؟

ج: نجات دادن آن حیوان اشکال ندارد.

۲۱۷. اگر داوطلب امدادگری پدر و مادر مریض و پیری دارد که نیاز به پرستاری دارند و در مناطق نیز به وجود او نیاز باشد کدامیک اولویت دارد؟

ج: موارد مختلف است و در صورتی که ترک والدین موجب اذیت آنان باشد جایز نیست.

استفاده از وسایل حادثه‌دیدگان

۲۱۸. آیا استفاده از وسایل نقلیه که از زلزله زدگان بر جا مانده، برای انتقال مصدومین بدون اذن مالک آنها جایز است؟

ج: فی نفسه جایز نیست ولی اگر ضرورت نجات جان مصدومین اقتضا کند، جایز است و باید اجاره آن پرداخت شود.

ممانعت برخی از امداد رسانی

۲۱۹. چنانچه برخی سازمان‌ها یا امدادگران ما را از اقدام امدادگری و امداد رسانی نهی نمایند ولی اطمینان داریم که می‌توانیم مصدوم را نجات دهیم و یا در نجات مصدوم کمک کنیم، وظیفه شرعی چیست؟

ج: اگر خلاف مقررات یا دستور مسئولین مربوطه نباشد بر فرض اطمینان به توانایی بر نجات مصدوم، اقدام واجب است.

۲۲۰. اگر مصدوم یا قیم و بستگان او مانع امداد و نجات حادثه دیده شوند، تکلیف امدادگر چیست؟

ج: اگر جان وی در خطر باشد نجات دادن مصدوم واجب است و نهی دیگران تأثیری ندارد.

اجازه همسر یا خانواده امدادگر و مصدوم

۲۲۱. آیا در شرایط اضطراری که جان انسانی در خطر است خانم-های متأهل که در محل حضور دارند برای کمک و نجات جان مصدوم مرد نیاز به اجازه همسر خود دارند؟

ج: اگر امدادسانی منحصر به ایشان است برای نجات جان مصدوم إذن شوهر لازم نیست.

۲۲۲. اگر خانواده‌ی امدادگر از حضور فرزند یا همسر خود در منطقه‌ی بحران زده راضی نباشند تکلیف چیست؟

ج: حضور فرزند بدون اجازه والدین اگر موجب اذیت آنان شود، جایز نیست. و اگر زن با اذن شوهر مسئولیت را پذیرفته و تعهد داده است، إذن شوهر لازم نیست. البته اگر نجات جان مسلمانی متوقف بر حضور و امداد شخص او باشد رضایت والدین و همسر شرط نیست.

۲۲۳. گاه در صحنه‌ی حادثه زنی مصدوم شده و جانش در خطر است، شوهرش هم در کنار او سالم است ولی اجازه‌ی دست زدن به خامش را نمی‌دهد آیا کسب اجازه‌ی شوهر برای نجات جان زن لازم است؟

ج: در صورتی که حفظ جان مصدوم متوقف بر امداد رسانی باشد، اذن شوهر لازم نیست.

تخلفات رانندگی در زمان امدادسانی و مأموریت

۲۲۴. حکم شرعی تخطی از قوانین و ضوابط راهنمایی و رانندگی در ایام حادثه توسط نیروهای مختلف امدادی و ... با توجیه بالا بردن سرعت خدمت رسانی یا اضطرار چیست؟ و مسئولیت جبران بر عهده چه کسی می‌باشد؟

ج: تخلف از قوانین خلاف شرعی است و جایز نیست. مگر در صورت خدمت رسانی مثل ماشین آتش نشانی و یا خدمات دیگر مثل امداد رسانی و....

اموال و امکانات دولتی

استفاده از امکانات دولتی در منافع شخصی (چه وسایل و چه وقت اداری)

۲۲۵. اگر بعضی از مسئولین از بودجه ای که جهت خرید غذا و میوه برای میهمانهای رسمی اداری در اختیار آنان گذاشته می شود، سوءاستفاده کنند و آن را در موارد دیگری مصرف نمایند، این کار چه حکمی دارد؟

ج: مصرف نمودن اموال دولتی در غیر مواردی که اجازه داده شده، در حکم غصب است و موجب ضمان می باشد، مگر آنکه با اجازه قانونی مقام مسئول بالاتر صورت بگیرد.

۲۲۶. اگر شخصی مقداری حقوق یا مزایای خاصی که بطور قانونی به او اعطا شده از دولت طلب داشته باشد، ولی دلائل قانونی برای اثبات حق خود در اختیار نداشته باشد و یا قادر بر مطالبه آن نباشد، آیا جایز است به مقدار حق خود از اموال دولتی که در اختیار دارد به عنوان تقاص بردارد؟

ج: جایز نیست اموال دولتی را که بعنوان امانت در اختیار و تحت تصرف او هستند به قصد تقاص برای خود بردارد، در نتیجه اگر مال یا حقی از دولت طلب دارد و می خواهد آن را بگیرد برای اثبات و مطالبه آن باید از راه های قانونی اقدام نماید.

استفاده از وقت و امکانات دولتی در جهت منافع سایر ادارات

۲۲۷. به فرض آنکه کارمندی کلّیه امور اداری که به عهده داشته است را انجام داده باشد و کار خاصی نداشته باشد آیا می تواند در ساعات اداری در محیط اداره به امور شخصی خود بپردازد؟

ج: شخصی که موظّف است در وقت معینی کاری انجام دهد، حتی در وقت بیکاری هم نباید وقت خود را صرف در کارهایی که مربوط به آنجا نیست بکند، مگر با اذن مسئولی که شرعاً و قانوناً حق اذن دادن داشته باشد.

۲۲۸. آیا جایز است کارمندان در اداره ها و مؤسسات دولتی اقامه نماز جماعت داشته و یا مجالس عزاداری بر پا کنند؟

ج: اقامه نماز و بیان احکام و معارف و امثال آن در هنگام اجتماع برای نماز در خصوص ماه مبارک رمضان و سایر ایّام الله مانع ندارد، مشروط بر اینکه حقوق مراجعین تضییع نشود.

استفاده شخصی از وقت در اداره

۲۲۹. اوقاتی که در محل کار مراجعه و کاری ندارم، به خواندن روزنامه یا صرف صبحانه و غیر مشغول می شوم. آیا این از نظر شرعی مشکل دارد؟

ج: اقدام به انجام کارهای شخصی در اثناء کار در محل کار، تابع مقررات و اجازه قانونی مسئول مربوطه است.

بودجه‌های فرهنگی

مسائل متفرقه در مورد اموال و امکانات اداری

۲۳۰. از طرف نهادهای مربوطه ماشین‌هایی در اختیار مدیران مؤسسات و مسئولین نظامی قرار می‌گیرد تا از آنها در امور اداری استفاده کنند، آیا شرعا جایز است از آنها برای کارهای شخصی و غیراداری استفاده شود؟

ج: جایز نیست مدیران و مسئولین و سایر کارمندان در هیچیک از اموال دولتی تصرفات شخصی کنند مگر آنکه با اجازه قانونی نهاد مربوطه باشد.

۲۳۱. برای شاغلینی که عضو داوطلب هلال احمر می‌باشند آیا روزهایی که چه در شرایط بحران یا در دوره‌های آموزشی ملزم به حضور در این جمع و نرفتن به محل کار خود هستند حکم حقوق این چند روز که از اداره خود می‌گیرند چیست؟

ج: تابع مقررات اداره مربوطه است.

۲۳۲. حق الزحمه‌ای که امدادگر در برخی موارد دریافت می‌کند و ممکن است تا شش ماه هم در قبال آن کاری انجام ندهد حکم مصرف آن مبلغ چیست؟

ج: تابع مقررات مربوطه است.

استفاده اموال اهدایی، برای نیروهای امدادی یا در جهات دیگر

۲۳۳. آیا از وجوه نقدی جمع‌آوری شده برای حادثه دیدگان می‌توان برای هزینه‌های امدادگران حادثه استفاده نمود؟

ج: اگر اهداء کنندگان تنها برای مصرف حادثه دیدگان اهداء کرده‌اند، مصرف آن در غیر محل مورد نظر اهداء کنندگان جایز نیست.

۲۳۴. استفاده از کنسروجات و مواد خوراکی یا گرمایشی که جهت اسکان اضطراری در راه ماندگان در نظر گرفته شده است توسط امدادگران و نجاتگران و همکاران آیا جایز است؟

ج: اگر اهداء کنندگان تنها برای مصرف حادثه دیدگان اهداء کرده‌اند، مصرف آن در غیر محل مورد نظر اهداء کنندگان جایز نیست.

۲۳۵. اگر از مردم کمک‌هایی برای حادثه دیدگان یک منطقه خاص جمع‌آوری شود و امکان ارسال نباشد آیا می‌توان از آنها در محل دیگر استفاده کرد؟

ج: اگر اهداء کنندگان برای کمک به گروه یا منطقه خاصی اهداء کرده‌اند مصرف در غیر محل مورد نظر جایز نیست مگر با اجازه و رضایت خودشان.

۲۳۶. آیا از مبالغ اهدائی در حوادث می‌شود کرایه حمل و اجرت کارگر برای جابجایی کالاها را پرداخت نمود؟

ج: اگر اهداء کنندگان تنها برای مصرف حادثه دیدگان اهداء کرده‌اند، مصرف آن در غیر محل مورد نظر اهداء کنندگان جایز نیست.

۲۳۷. آیا مصرف اقلام اهدائی جهت نیروهای امدادی تدارکاتی و یا سایر افرادی که برای خدمت رسانی در صحنه حضور دارند جایز است؟ در صورت مثبت بودن، حکم آن برای پشت صحنه چیست؟

ج: اگر اهداء کنندگان تنها برای مصرف حادثه دیدگان اهداء کرده‌اند، مصرف آن در غیر محل مورد نظر اهداء کنندگان جایز نیست.

۲۳۸. اگر در وضعیتی قرار گرفتیم که احتیاج به گرفتن خون از فردی که بی‌دین است یا دینی که در مذهب ما مذمت شده یا پذیرفته نشده است اگر خودم به هوش بودم در مورد پذیرفتن یا رد کردن آن چه تصمیمی بگیرم؟ و اگر در حال بیهوشی بودم و هیچ اختیاری از خود برای رد یا قبول آن نداشتیم و خون به من تزریق شده است تکلیف چیست؟
ج: اشکال ندارد.

آوردن فرزندان یا افراد غیر به محیط کار و استفاده از امکانات اداری

اموال بدون صاحب در اداره و یا محل حوادث
۲۳۹. در زمان حوادث و سوانح اموال بلاصاحب در منطقه حادثه پیدا می‌شود چه وظیفه‌ای به عهده امدادگران می‌باشد؟

ج: اگر ممکن نیست مالک را پیدا کند از طرف مالک به فقیر بدهد و بنا بر احتیاط از حاکم شرع اجازه بگیرد.
۲۴۰. در هنگام وقوع حادثه‌های سنگین که بعضاً منجر به فوت می‌شود، اشیاء قیمتی از قبیل طلا در محل حادثه یافت می‌شود و چندین بار هم به اقوام متوفی اعلام شده ولی هیچ‌گونه پیگیری انجام نمی‌شود، تکلیف چیست؟

ج: اگر ممکن نیست مالک را پیدا کند از طرف مالک به فقیر بدهد.

۲۴۱. امدادگر در محل زلزله زده مقداری پول و طلا پیدا کرده و مرجعی نیست که تحویل وی دهد بعد از مدتی از آن پول و طلا استفاده می‌کند و بعد می‌فهمد اشکال شرعی داشته، اکنون چه وظیفه‌ای دارد؟

ج: اگر ممکن نیست مالک را پیدا کند از طرف مالک به فقیر بدهد و بنابر احتیاط از حاکم شرع اجازه بگیرد.

۲۴۲. حکم طلا و زیورآلات و اشیای قیمتی جان باختگان که هیچ فردی از خانواده او زنده نیستند چیست؟

ج: در صورتی که هیچ وارثی حتی وارث دور ندارد، باید به حاکم شرع تحویل شود.

۲۴۳. آیا امدادگر در زمان حادثه در صورتیکه نیاز مبرم به خوراکی یا وسائل داشته باشد می‌تواند از خوراکی‌ها و اموال پیدا شده دیگر برای رفع نیاز خود استفاده کند؟

ج: جایز نیست مگر در حال ضرورت و در این صورت باید قیمت آن به صاحبش داده شود.

۲۴۴. اگر اموال چند مصدوم فوتی با هم مخلوط شود و ندانیم که اموال مربوط به کدامیک است تکلیف چیست؟

ج: اگر ورثه فوت شدگان معلوم هستند، اختیار با آنان است و باید با هم مصالحه کنند و گرنه باید با اجازه حاکم شرع تکلیف اموال مشخص شود.

۲۴۵. در منطقه‌ی بحران زده از اموال بلا صاحب در منازل و مکان‌ها ممکن است استفاده شود در صورتی که صاحب آن را شناسیم وظیفه چیست و در صورتی که او را شناسیم و راضی نباشد ما نیز بدان اموال نیاز مبرم داشته باشیم تکلیف چیست؟

ج: اگر موارد نیاز در رابطه با نجان جان افراد نباشد، تصرف در اموال دیگران بدون رضایت مالک جایز نیست.

۲۴۶. سال‌های بعد از حوادثی همچون زلزله و ساخت خانه‌های جدید اگر کسی در محل مسکونی جدید خود بعد از کندن زمین به طلا و شیء قیمتی دست پیدا کند چه حکمی دارد؟ آیا اشیاء پیدا شده متعلق به خودش است؟

ج: به مسئولین ذی‌ربط از جمله نماینده محترم ولی فقیه در مرکز استان مراجعه شود.

۲۴۷. اگر در حین عملیات نجات، مصدوم وسیله‌ای به ما بدهد و ما فراموش کنیم به او بازگردانیم و امکان دیدن و پیدا کردن وی وجود نداشته باشد، تکلیف چیست؟

ج: حکم مجهول المالک را دارد که اگر از پیدا کردن او یا ورثه‌اش مایوس باشید باید آن را از طرف صاحبش به فقیر صدقه بدهید و بنابر احتیاط واجب در این امر از حاکم شرع اجازه بگیرید.

آسیب رساندن به مصدوم و یا وسایل شخصی آنها
هنگام عملیات نجات

۲۴۸. در صورتی که در حین کمکرسانی به مصدوم باعث آسیب رسیدن به مصدوم شویم حکم شرعی آن چیست؟

ج: اگر در انجام وظیفه خود کوتاهی نکرده باشد ضامن نیست.

۲۴۹. آیا اهمال و مسامحه در امداد که منجز به نقص عضو یا موت مصدوم گردد، موجب ضمان و دیه می‌باشد؟

ج: هر چند مسامحه در این گونه امور گناه محسوب می‌شود ولی موجب ضمان و دیه نیست.

۲۵۰. اگر نجات انسان مشروط به تخریب یا استفاده از اموال دیگران باشد، ضامن اموال کیست؟ اگر امدادگر ضامن باشد ممکن است در خیلی از موارد به همین علت از نجات مصدوم خودداری کند، تکلیف چیست؟

ج: در فرض سؤال خسارت وارده باید از بیت المال پرداخته شود.

۲۵۱. اگر هنگام کمک رسانی مشکل جسمی بیمار را درست تشخیص ندهیم و به خاطر عجله، خسارتی متوجه آسیب دیده شود آیا گناهکار و ضامن هستیم؟ مثلاً باید فقط تنفس می‌دادیم اما ماساژ قلبی انجام داده‌ایم و بیمار ایست قلبی کند و بمیرد.

ج: اگر فوت او مستند به امدادگر باشد، ضامن است.

۲۵۲. اگر در مناطق آسیب دیده برای کمک به افراد مجروح نیاز به وسایل به‌جا مانده از افراد فوت شده باشد آیا استفاده از آن وسایل جایز است؟

ج: اگر نجات جان مصدوم متوقف بر استفاده از آنها باشد، اشکال ندارد، اما باید هزینه آن به ورثه پرداخت شود.
 ۲۵۳. در قبال صدمات احتمالی که امدادگر در جریان عملیات و آوار برداری بر مجروح وارد آورده، آیا دیه بر ذمه‌ی او ثابت می‌شود؟

ج: در فرض سوال دیه ندارد.

۲۵۴. هرگاه امدادگر در خصوص وظایف امدادگری به مصدوم، سهواً یا عمداً، کوتاهی کند آیا گناه کرده و ضامن است؟
 ج: اگر قانونی وجود دارد تابع قانون است و اگر صدمه‌ای وارد شود و منتسب به امدادگر باشد، ضامن است.

دروغ گفتن

۲۵۵. در صورتی که برای روحیه دادن به مصدوم مجبور شویم به او دروغ بگوییم، حکم شرعی آن چیست؟ (مثلاً در فوت بستگان مصدوم در حادثه به دروغ به مصدوم بگوییم فوت نشده‌اند)

ج: اگر توریه کنند اشکال ندارد.

۲۵۶. اگر تهیه کننده خبر مجبور به گزارش خبر دروغ توسط مقام مافوق خود گردد تکلیف چیست؟

ج: اگر توریه کند اشکال ندارد.

۲۵۷. هرگاه برای رعایت روحیه‌ی مصدومان مجبور شویم به دروغ قسم بخوریم که اعضای خانواده آنها سالم هستند آیا جایز است؟

ج: اگر توریه کنند اشکال ندارد.

تقلب و پارتی در امور اداری

۲۵۸. آیا قبول توصیه و سفارش از فردی برای بعضی از مراجعه کنندگان توسط کارمندان اداره های دولتی جایز است؟

ج: بر کارمندان واجب است به تقاضاهای مراجعه کنندگان پاسخ داده و کارهای آنان را بر طبق قانون و مقررات انجام دهند و برای هیچیک از آنان قبول توصیه و سفارش از کسی، در صورتی که مخالف قانون باشد و یا موجب ضایع شدن حق دیگران شود، جایز نیست.

نذر

۲۵۹. هدایا و پول‌هایی که بعد از گذشت یک حادثه داخلی و یا خارجی به دست هلال احمر یا حوزه نمایندگی ولی فقیه می‌سپارند و می‌گویند ما نذر کرده‌ایم بعداً یادمان آمد یا آن موقع نتوانستیم بدهیم و الان آورده ایم چه حکمی دارد؟

گواهی استعلاجی

۲۶۰. اخذ گواهی استعلاجی غیر واقعی و ارائه آن به اداره برای جبران غیبت‌های حضور در محل کار چگونه است؟
ج: جایز نیست.

۲۶۱. برخی از افراد به پزشک مراجعه می‌کنند و از او تقاضای گواهی پزشکی برای محل کار و ... می‌نمایند. مثلاً می‌گویند که به علت سرماخوردگی دو روز به اداره نرفته‌اند. آیا در صورت اطمینان به صحت گفتار آنها می‌توان گواهی برایشان صادر کرد؟

ج: در فرض مرقوم که پزشک اطمینان به بیماری آنها دارد، اگر خلاف قانون و مقررات مربوطه نباشد، صدور گواهی مانعی ندارد.

۲۶۲. صدور گواهی نادرست از طرف پزشک برای بیمار، سهواً یا عمداً، چه حکمی دارد؟

ج: عمداً جایز نیست و در صورت سهو باید در صورت امکان آن را تدارک و جبران کند.

بیمه و اسناد پزشکی

۲۶۳. آیا استفاده غیر از دفترچه بیمه درمانی کارمند، هر چند پدر و مادر مشکل دارد؟ حتی اگر استفاده کننده، خود نیز بیمه باشد؟

ج: استفاده از دفترچه بیمه درمانی فقط برای کسی جایز است که شرکت بیمه نسبت به ارائه خدمات به او تعهد کرده است و استفاده دیگران از آن موجب ضمان است.